حدیقۂ میلاد - حال متبرک ولادت حضرت
غوث الاعظم -
نسب نامۂ رسول - حال بعثت سے
وفات مبارک تک -
نور نامہ وشمائل نامۂ نور محمدی اور شمائل
کا ذکر از مولوی عبد اللہ -
خدا کی رحمت حال پیدائش رسول اعظم از
مولوی سلامت اللہ -
مولود شریف - برزنجی مصنفۂ محمد عبد الغنی شاہ
قادری -
رسالۂ زبدۃ الاذکار - از مولوی غلام حیدر مرحوم
گوپاموی دربیان مولود شریف سید الابرار -
ریاض الانوار مولود شریف از تصنیف
محمد بشیر صاحب
رسالہ عقیقہ - جسمین مسائل عقیقہ مولود کے
مفصل مرقوم ہین باضافہ طریقہ تربیت اطفال
دافع الاوہام فی محفل خیر الانام دربارۂ
دفع شبہات تابعین مولود شریف رسول کریم
مولفۂ مولوی حافظ عبد السمیع -
راحت القلوب فی - مولود المحبوب بہت
اعلی درجہ کا مولود شریف ہے مع حلیہ شریف منظوم
بحوالہ روایات کتب صحیحہ معتبرہ واجب التسلیم مانند
مواہب الدنیہ وروضۃ الاحباب ومدارج النبوت
وغیرہ مولوی عبد السمیع بیدل -
نصیحۂ یوم الجمعہ مصنفۂ منشی سید عطا حسین صاحب

عادت الانسان فی آخرۃ الایمان
مصنفۂ حاجی محمد داراب اسد صاحب
اسرار نبوت وفضائل نبوت بہ نظم البدل
مولود شریف کا ہے ادر منشی ظہیر الدین بلگرامی -
محامد خاتم النبیین - از منشی امیر احمد -
سرور القلوب فی ذکر المحبوب -
سراپاے سید المرسلین بطور مسدس
از مولوی محمد عبد الرزاق تخلص راسخ -
ہدیہ مہدویہ - یہ تردید مذہب مہدی -
گلدستۂ محسن شامل چار رسالہ (۱) رسالہ
مدیح خیر البشر (۲) مخمس نعتیہ (۳) صبح تجلی -
(۴) سراپاے رسول از مولوی محمد محسن -
خمسہ محمدیہ - در فضائل پیغمبر خلقی مآب از مولوی
نجم الدین نجم -
مجموعۂ نسیم جنت - شامل چار کتاب (۱)
نسیم جنت (۲) قصیدہ نعتیہ (۳) خیابان فردوس
(۴) فضائل درود از مولوی محمد کافی -
سبیل الجنان ترجمہ اردو - وتکمیل الایمان
مترجمہ میر علی تخلص سیر -
فلاح دارین از تصنیف جناب مولوی
قطب الدین صاحب بہادر دہلوی - کاغذ
رسمی یہ رسالہ آداب آموزی معاشرت شرعی
مین نہایت مرغوب ہے - اسکے مطالعہ سے
طریق شریعت بخوبی معلوم ہوسکتا ہے -

تمت

آثار محشر منظوم - ذکر علامات قیامت -
صبح کا ستارا - حالات قیامت و بہشت
و دوزخ از مولوی عباس علی -
قیامت نامہ بہشت نامہ از مولوی
فیاض الحق -
آثار قیامت -
قیامت نامہ - مسمیٰ بہ آئینہ نشوز - از مولوی
شمس الدین احمد بہادر اکسٹرا اسسٹنٹ کمشنر
بارہ بنکی -
تحفۂ درود ملقب بہ خیر الکلام از مولوی منظور
احمد صاحب -
رسالہ کسب الانبیا - از مولوی ظہور الحق
مجموعۂ نوشۂ عقبیٰ ورد وظائف اسمای
الہٰی و اسمائے رسالت پناہی -
مجموعۂ نود و نہ نام باریتعالیٰ شامل
چھ رسالہ (۱) دعاے اصنے (۲) قصیدہ بردہ
(۳) قصیدہ بانت سعاد (۴) قصیدہ سوشیہ
(۵) دعاے سریانی (۶) قصیدہ حضرت اویس
قرنی -
انوار محمدی - مع نقشۂ شجرہ فرق قدریہ و
جبریہ وغیرہ از مولوی محمد امیر اکبر آبادی -
شرح چہل حدیث - از مولوی امیر علی
مجموعۂ وفات نامہ - شامل پانچ رسالہ
(۱) وفات نامہ (۲) قصیدۂ نعتیہ (۳)
قصۂ حضرت بلال (۴) قصہ حضرت دائی حلیمہ

(۵) حلیہ شریف معروف بہ نبوت -
مولد شریف شہید کلان - از مولوی
غلام امام شہید الہ آبادی -
ایضاً خرد مصنفہ ؒ
مولد شریف عزیزیہ - از حافظ عبد العزیز
مولد شریف جدید - از مولوی احمد خان
صوفی -
زیور ایمان مولد شریف - عورات مستورات
کی زبانمین از مولوی محمد انور علی -
مولد شریف عربی - با ترجمہ اردو از مولوی
سلامت اللہ -
مولد شریف مع فضائل چار یار مطبوعہ
مطبع گلشن محمدی واقع لکھنؤ -
نصرت احمدیہ فی رد قول النجدیہ ذریعہ
محفل میلاد شریف از سید احمد علی -
مخزی المشہرین - تردید معترضان دیگر مذہب
وہابی از مولوی محمد سعد الدین بدایونی -
منظر المیلاد مولد شریف منظوم از شیخ ذکی
علی تخلص عاقل -
شمس الضحیٰ فی میلاد المصطفیٰ مولد شریف
از مولوی حبیب اللہ -
مجموعۂ میلاد مصطفوی شامل تین رسالہ
(۱) میلاد مصطفوی - (۲) وظائف المومنین (۳)
شکریہ دربیہ - بنا بر مذہب امامیہ مصنفۂ سید ذوالحسن
صاحب رضوی

خاتمة الطبع

طالبان اسرار سرمدی و خواہان انوار محمدی را مژدہ باد کہ درین ایام میمنت التیام کلام فخامت انضمام سراپا الہام فیض تمام مفید خاص و عام حصول متاع دینوی را عمدہ ذریعہ وصول مایہ آخروی را اعلی وسیلہ از بہتر بہتر و از بہتر برتر ذخیرہ دولت جاودانی اعنی مکتوبات جوابی سلطان العارفین زبدۃ الواصلین عمدۃ الکاملین حامی دین متین حضرت شیخ شرف الدین یحیی منیری و مکتوبات میر میران پیر پیران قبلہ سنتی و کعبہ مرادی غوث الاعظم دستگیر دو عالم محبوب سبحانی قطب ربانی غوث صمدانی سید العارفین وارث الانبیاء والمرسلین شیخ الشیوخ حضرت سید محی الدین عبد القادر گیلانی الملقب بہ پیران پیر رحمۃ اللہ علیہما درمطبع فیض منبع منشی نول کشور صاحب واقع بلدہ کانپور بسر پرستی امیر با توقیر ذی المجد والمحاسن معلی القاب عالیجناب منشی پراگ نراین صاحب رائے بہادر مالک مطبع دام اقبالہ باہتمام کامل منشی بھگوان دیال صاحب عاقل ایجنٹ مطبع بار سوم

بماہ دسمبر سنہ ۱۹۱۰ء حلیۂ طبع در بر کشید

اعتراف ثمار تا مزرعهٔ اعمال تو در رود خانهٔ قلوب نباتات فانبتنا به جنات و
الحصید همه سرسبز شود و نخلستان مقاصد بریاحین مراد والنخل باسقات لها طلع
نضید رزقاً للعباد ؛ سرسبر بار در گردد و غوامض اسرار واحیینا به بلدة میتا
پرده بطون بظهور والله اعلم بالصواب و الیه المرجع والمآب ٭ مکتوب هیجدهم
ای عزیز چون فروغ نور صبح توحید از افق مشارق قلوب ظهور کند که والصبح اذا تنفس
وشموس عین الیقین بر افلاک سرائر از واج بر اوج استوا پدید که والشمس
تجری لمستقر لها ظلمات وجود بشریت در ضوء لمعات نورهم یسعی بین ایدیهم متواری
شود و سر تولج اللیل فی النهار ظاهر گردد و سابقهٔ عنایت الله ولی الذین
آمنوا یخرجهم من الظلمات الی النور نقاب از پیش بردارد و بر لشکر شیطان
که ان الشیطان لکم عدو مبین فیروزی آید و در معرکه فاتخذوه عدواً با سپاه
خویش که زین للناس حب الشهوات من النساء والبنین با لشکر مهیب
معارض شود و ایشان از صدق حال بلسان اضطرار بر خوانند و گویند که
یضیق صدری ولا ینطلق لسانی و با هزاران عجز درخواست کنند که واعف
عنا واغفر لنا وارحمنا انت مولانا فانصرنا علی القوم الکافرین و با آنکه عنده
مفاتح الغیب لا یعلمها الا هو مدد لشکر ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الاعلون و امداد
عساکر وان جندنا لهم الغالبون با علام اذا جاء نصر الله والفتح در رسد و طلیعه
انا فتحنا سیوف انا لننصر رسلنا والذین آمنوا از نیام نرفع درجات من نشاء بر
کشند و بر لشکر اعدا حمله آرد و آثار قهر سواهم باذن الله بظهور انجامد و اخبار
نصر من الله و فتح قریب متواتر گردد و منادی حال ندا در دهد که قل اللهم مالک
الملک تؤتی الملک من تشاء وتنزع الملک ممن تشاء وتذل من تشاء بیدک
الخیر انک علی کل شیء قدیر ٭ تمت

بصیر بمشام جان ایشان رسد و باوراق شهود نحن اقرب الیه من حبل الورید
الطیار اروام از قفس اشباح در فضای عالم قدس ببال شوق در پرواز شود
و آشیان قدیم یاد آرد و اطوار اطباق مسافات کلمح البصر پس پشت اندازد و
ذکریه انی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض مرکب بطلب از سر
صدق یوم ینفع الصادقین صدقهم در میدان اولئک الذین هدی الله فبهدیهم
اقتده در تازد و چون سر حدیقه اینما تولوا فثم وجه الله در رسد و از دار مقعد
صدق عند ملیک مقتدر خبر باز پرسد و در دریای محیط و ما قدروا الله حق قدره
پیش آید و از تلاطم امواج فاستقم کما امرت و من تاب معک ولا تطغوا در ورطهٔ
حیرت فرو ماند و بلسان اضطرار ندا کند که لا اله الا انت سبحانک انی کنت من
الظالمین و منادی ربک الغفور ذو الرحمة ندا کند که اعتصموا بالله هو مولیکم
فنعم المولی ونعم النصیر و امداد لطائف هو الذی یسیرکم فی البر والبحر در بر
و بحر حل التفات ان الله لذو فضل علی الناس ولکن لا یشکرون وا رسانند
و رضوان سابقهٔ عنایت زلفی والله عنده حسن المآب باشاره سلام علیکم
بما صبرتم در پیش آید و گویند ذلک هدی الله یهدی به من یشاء و من یضلل
فما له من هاد مکتوب هفتم ای عزیز یکی بکارخانه فلکی اولم ینظروا
الی السماء فوقهم کیف بنیناها در شو و بر بدائع قدرت احدیت نگاه کن که
در لوائح و لطائف زیناها و ما لها من فروج چه مندرج است یعنی به بصر
بصیرت مطالعه کن و در حدائق غرایب والارض مددناها دیده فکرت
بگمار و اشکال و القینا فیها رواسی به نظر عبرت نظاره کن و از اغصان اشجار
ریاض و انبتنا فیها من کل زوج بهیج ثمرات تبصرة و ذکری لکل عبد منیب برچین و در
ظلمات نزلنا من السماء سرچشمهٔ آب حیات ماء مبارکا طلب کن و بایادی

مستان باده که یسقون من رحیق مختوم ختامه مسک را پیش آوردند وچون در آئینه
تعرف فی وجوههم نضرة النعیم جمال حال ایشان مشاهده کنند گویند انا وعد الرحمن و
صدق المرسلون واز حسرت بر خوانند ما لنا ان لا نتوکل علی الله وقد هدانا سبلنا
وبا هزاران نیاز وزاری در مناجات شود وگوید ربنا ظلمنا انفسنا وان لم تغفر
لنا وترحمنا لنکونن من الخاسرین وچون نسیم جان فزای ونجینا من الغم در وزیدن
آید وبرق عنایت کتب ربکم علی نفسه الرحمة درخشیدن گیرد وبهیج رعد بر زبان
حال ندا کند واسئلوا ذا الفضل العظیم بمکتوب شانزدهم ای عزیز چون
فضل وکرم از مهب عنایت قدم در وزیدن آید واشجار طرف در بساتین
طلب اهتزاز یابد واوراق هموم از اغصان هم به تحریک نسیم وجد بیکبارگی
فرو ریزد وقمری شوق به نغمات آسف در ترنم آید وبصوت حزین بر خواند که
الم یأن للذین آمنوا ان تخشع قلوبهم لذکر الله وعندلیب انس بزبان حال
نغمه بر کشد که اجیبوا داعی الله با بانگ ومن احسن قولا ممن دعی الی الله
بسرا پرده مجیبم وبچون نواختن گیرد وچون ترانه قد بینا لکم الآیات لعلکم
تعقلون بمسامع قلوب مشتاقان اسراران فی ذلک لذکری لمن کان
له قلب او القی السمع وهو شهید در رسد ودلهای ایشان از لذت محبت
پاره پاره شود گویند سارعوا الی مغفرة من ربکم وجنة عرضها السموات والارض
جاذبه والله یدعوا الی دار السلام همراه ایشان شود از خودش بکلی بربا یدیه
مستقیم انی ذاهب الی ربی سیهدین داعی شود وچون بمنازل هذا صراط
ربک مستقیما در رسد واز اشجار ریاض انا الی ربنا لمنقلبون اثمار ان هذا لرزقنا
ماله من نفاد بر چیند واز جام اسرار الم یعلم بان الله یری باده من ابتدی
لنفسه اعتراف نماید ونسیمی از لطائف خفیه وهو معکم اینما کنتم والله بما تعملون

به بروج کمال که الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی عروج کنند و نور رضیت لکم الاسلام
دینا در لمعان آید شواهد آثار افمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه بر
مشارق لقد جاءک الحق من ربک بعین الیقین مشاهده شود بر دقایق و فی الارض
آیات للموقنین و فی انفسکم افلا تبصرون مطلع گردانند و بر رموز و اشارات فاینما تولوا فثم
وجه الله محرمیت بخشند و ریاح فیض ارسلنا الریاح لواقح و روائح فضل نصیب برحمتنا
من نشاء از مهب عنایت الله لطیف بعباده در بساتین انا لا نضیع اجر من احسن
عملا در عرصه دین آید و اشجار ریاض ان الله مع الذین اتقوا والذین هم محسنون
با وراق شهود و اثمار تجلی سرسبز و بار ور گردد دنیا بهیج وصول ذلک فضل الله یؤتیه
من یشاء از شوائب خیال والله ذو الفضل العظیم در بهدار قلوب جارے شود
مخبر چنین بشارت رساند الذین آمنوا و عملوا الصالحات سیجعل لهم الرحمن
ودا و مبشر اقبال چنین بشارت دهد که یا عباد لا خوف علیکم الیوم ولا انتم تحزنون
در خوان اخوان یار جلوه طیبه و رب غفور با تحفت تحیات سلام قولا من رب رحیم
رسد و ابواب جنات وصول باز کنند و مائده نعیم رضی الله عنهم در پیش کشند و گویند
و لکم فیها ما تشتهی انفسکم و لکم فیها ما تدعون نزلا من غفور رحیم با مکتوب
با مخدوم است عزیز نفسی سلیم تا مدام بر موز عواصف قد افلح من زکیها و قد
خاب من دسیها اطلاع یابد از لوامع انوار قلب که لا ینفع مال ولا بنون
الا من اتی الله بقلب سلیم اقتباس نور کنند و از نفحات نفخت فیه
من روحی بوی در مشام او رسد و از دقایق مکنونات و تعلیم السر
الحقی خبر یابد و بیابد در مکتب و اتقوا الله و یعلمکم الله علوم ملقین کنند و
بر رموز و اشارات قل ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم
الله شوق یابد و جرعه از جام یحبهم و یحبونه دوام زند و [illegible]

صدق عند ربهم در رسد و بشارت رساند که ان الله بالناس لرؤف الرحیم و اسرار نامه قد جاءکم بصائر من ربکم بدست تو دهند چون تو بر رموز و اشارت آن اطلاع یابی در حال از شوق سر را قدم سازی و سبل السلام هذا صراط ربک مستقیما را پیش گیری و قصد نزهت گاه لهم جنات تجری من تحتها الانهار کنی و از جنات نعیم خلد لهم رحمت عند ربهم و مغفرة و رزق کریم باز پرسی و منشور عنایت ان الذین سبقت لهم منا الحسنی در رسد و از مملکت و لهم دار السلام رضی الله عنهم و رضوا عنه خبر یک بیک باز گوید و تخت گاه من اوفی بما عاهد علیه الله فسیؤتیه اجرا عظیما داعی شود و گوید لن تنالوا البر حتی تنفقوا مما تحبون مکتوب سیزدهم ای عزیز چون لوامع انوار الله نور السموات والارض بر مشکات ضمائر لائح شود در زجاج قلب از تاثیر آن نورانی گردد که المصباح فی زجاجة الزجاجة کانها کوکب دری بوارق کشوف یوقد من شجرة مبارکة زیتونة از نهر اوقات غرام لا شرقیة ولا غربیة در لمعان قنادیل فکرت یکاد زیتها یضیء ولو لم تمسسه نار فروزان گردد آسمان سرائر نجوم حکمت و بالنجم هم یهتدون سر بسر فرین شود که انا زینا السماء الدنیا بزینة الکواکب و اقمار حضور از افق نور علی نور سر کشند و بر وج استعلا عروج نمایند که والقمر قدرناه منازل حتی عاد کالعرجون القدیم و خمار شبستان غفلت را که واللیل اذا یغشی است صفت والنهار اذا تجلی بخشد و ریاحین گلزار نعیم المستغفرین بالاسحار نافه بر گشاید بلابل اسحار کانوا قلیلا من اللیل ما یهجعون نغمات اخزان آهنگ است اسف بر کشاید صبح دولت من یهدی الله فهو المهتد طلوع کند یعنی لا الشمس ینبغی لها ان تدرک القمر ولا اللیل سابق النهار وکل فی فلک یسبحون بظهور انجامد و لطایف غوامض اسرار و یضرب الله الامثال للناس والله بکل شیء علیم از ضمائر اشکال مبین و مکشوف گردد والله اعلم مکتوب چهاردهم ای عزیز مهر سپهر معرفت

بالاوی سعادت غیب گردان شد و شاهد شهود آهنگ ان هذا کان لکم جزاء و کان
سعیکم مشکورا بر گشتر داو منادی انس فسانه کلم الله موسی تکلیما آغاز کند و دیباچه فلما
تجلی ربه للجبل جعله دکا از اطناب دمد لن ترانی و انظر عیون بسائر اسکرات حالات خر موسی صعقا بار
یابد و آثار مشاهدات وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة را مشاهده کند و به عجز معترف آید
باز به زبان حال گوید که لا تدرکه الابصار وهو یدرک الابصار وهو اللطیف الخبیر
مکتوب یازدهم ای عزیز تا جبهه اضطرار بر خاک نیاز ننهی و از سحاب عین باران
حسرت نباری بوستان عیش تو هرگز از نباتات طرب سرسبز نشود و گلستان امید
بریاحین مراد بارور نگردد و اغصان صبر با وراق رضا در ریاحین انس و ثمرات
قرب وان له عندنا لزلفی و حسن مآب شاداب نگردد و به کمالیت نرسد و عندلیب
قلب نغمه شوق در ترنم نیاید و هما فواد با جنحه انی ذاهب الی ربی سیهدین آشیانه
قفص لیس للانسان الا ما سعی در پرواز نشود و از فضای لا تمدن عینیک الی ما متعنا
ازواجا منهم زهرة الحیوة الدنیا لنفتنهم فیه عبور نکند هرگز بسدره فی مقعد صدق
عند ملیک مقتدر نرسد و از اثمار اشجار لهم ما یشاؤن عند ربهم هیچ برنخورد و از
بوستان والله عنده حسن المآب بوی بمشام جان وی نرسد و از گلزار لهم دار السلام
عند ربهم وهو ولیهم بما کانوا یعملون هیچ برخورداری نیابد مکتوب دوازدهم
ای عزیز خود را از کارخانه المال والبنون زینة الحیوة الدنیا بیرون داد و دست
همت از کارگاه شغلتنا اموالنا واهلونا گرد آر و از حضیض صحبت واماندگان تیه
غفلت کر نسوا الله فانسیهم انفسهم پای همت بیرون نه و رستم وار رخش طلب در میدان
عشق بتاز و گوی سبقت والسابقون السابقون اولئک المقربون بچوگان
استعانت واستعینوا بالله در جولانگاه اولئک علی هدی من ربهم واولئک
هم المفلحون در رسان شاید که پیک دولت وبشر الذین آمنوا ان لهم قدم

وانوار عیون بصائر عقول را منطمس گرداند که ناگاه بارقهٔ یذهب بالابصار قطرات رحمت
از سحاب اعین ارواح چندان متقاطر گردد که اراضی مزرعهٔ من یرید حرث الآخرة نزد له
فی حرثه از نباتات وعدکم الله مغانم کثیرة محضر شود و حدائق آمال ومن یتوکل علی الله
فهو حسبه بنفحات روائح ان الله بالغ امره قد جعل الله لکل شیء قدرا ابر سر معطر ومروح
گردد و اغصان نهال بشمار ثمار انما یوفی الصابرون اجرهم بغیر حساب در بیشمار
آید و منادی ربک الغفور ذو الرحمة ندا کند که ان هذا لرزقنا ما له من نفاد والله اعلم
بالصواب مکتوب دهم ای عزیز از دواعی شهوات ولا تتبع الهوی فیضلک عن سبیل
الله اعراض کن و از هواجس غفلت ولا تطع من اغفلنا قلبه عن ذکرنا
بیرون آئی و از صحبت اهل قسوت فویل للقاسیة قلوبهم من ذکر الله بگوش هوش استماع
کن و به تنبه ایحسب الانسان ان یترک سدی از خواب غرور لا یغرنکم بالله الغرور
بیدار شو و از مقامات اهل حضور که رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله خبر او باز
پرس و از برای کعبهٔ مقصود از سر قدم ساز و در بادیهٔ انقطاع تبتل الیه تبتیلا باز آ و تجرید
قل الله ثم ذرهم در راحلهٔ تفویض افوض امری الی الله با قافلهٔ اهل صدق کونوا مع الصادقین
مسافر شو و از مساکن زخارف دنیا که انا جعلنا ما علی الارض زینة لها عبور کن و از سبل
مهالک انما اموالکم واولادکم فتنة پرهیز به سلامت بگذر و از مناهج مسالک هدی که
ان هذه تذکرة فمن شاء اتخذ الی ربه سبیلا راهی پیش گیر و بلسان اضطرار امن یجیب
المضطر اذا دعاه بالتضرع و زاری برخوان که اهدنا الصراط المستقیم صراط الذین
انعمت علیهم یا مبشر القدیم الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم ولا هم یحزنون با
بشارت تحیت سلام قولا من رب رحیم پیشش آید و بر جنیبهٔ نصر من الله وفتح
قریب وبشر المؤمنین سوار کنند و بجنات نعیم خلد فانقلبوا بنعمة من الله داعی
شود و نسیم عنبر وصال از هر طرفی در وزیدن آید و از قدح شراب محبت با

طبتم فادخلوها خالدین وقالوا الحمد لله الذی صدقنا وعده واورثنا الارض نتبوأ من الجنة
حیث نشاء فنعم اجر العاملین وتری الملائکة حافین من حول العرش یسبحون بحمد ربهم و
قضی بینهم بالحق وقیل الحمد لله رب العالمین مکتوب هشتم ای عزیزی از عالم غرور فلا تغر
نکم الحیوة الدنیا ولا یغرنکم بالله الغرور عبور کن و از منازل اهل حضور که تعرف فی وجوهم
نضرة النعیم یاد آر تا مگر بوی از نفحات بوستان فروح وریحان وجنة نعیم بمشام جان تو
رسد و جرعه از جام جهان نمای و یسقون من رحیق مختوم ختامه مسک در کام جان تو ریزند
و دقایق اسرار لقد جاءک الحق من ربک بر تو مکشوف شود و بر بساط تفرید و لا تدع من
دون الله بالانفکاک و لا تفرک بمسامع انس نحن نقص علیک احسن القصص فسانه
شاهد و مشهود استماع کنی وگاهی التذاذ نغمات خطاب فبشر عبادی الذین یستمعون
القول فیتبعون احسنه از غایت شوق در طرب آئی وگاهی از صدمات سطوات هیبت
فاستقم کما امرت و من تاب معک سر در مراقبه حزن در کشی گاهی بحبل المتین اعتصموا بحبل
الله جمیعا چنگ در زنی وگاهی در فتراک و ما النصر الا من عند الله در آویزی وگاهی در دریای
سنستدرجهم من حیث لا یعلمون فرو شوی وگاهی بر ساحل لطف الله الرؤف الرحیم گذر
کنی و از حدایق فمن کان یرجوا لقاء ربه فلیعمل عملا صالحا اثمار رحمتی و از انهار لکل درجات مما
عملوا آب یادها اخلاص اعتراف نمائی و در ظل سدره ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین
راه تربیت قرار گیری و از مائده نعیم من اوفی بعهده من الله فاستبشروا بر خوری و از منادی لطف
بشنوی که یا عبادی لا خوف علیکم الیوم و لا انتم تحزنون مکتوب نهم ای عزیز چون آهنگ
مزامیر انس بمسامع قلوب رسد لذائذ استماع نغمات خطاب الست بربکم را یاد آرد و سکرات قالوا
بلی را تذکره کند و عندلیب الحان با آواز حسرت نغمه یا اسفی علی یوسف برکشد و بربط کروب ترانه
و ابیضت عیناه من الحزن فهو کظیم نواختن گیرد و طنبور فراق نوای انما اشکو بثی و حزنی الی الله
را با آهنگ فصبر جمیل فرو داشت کند و برقات جذبات شوق در فضای سموات سرائر خفقان لمعان در آید

وامواج عبرت او را ببحر محیط عظمت در اندازد و از هیبت هرگاه خواهد که بر کنار آید در گرداب حیرت
افتد و بگوید رب انی ظلمت نفسی فاغفرلی تا مرکب امداد الطاف حملناهم فی البر والبحر
در رسد و او را بساحل جودی لطف نصیب برحمتنا من نشاء فرود آرد و مفاتیح خزائن
اسرار عنده مفاتح الغیب بدو سپارد و برموز اشارات ان الی ربک المنتهی اطلاع بخشد پس
بدانکه فاوحی الی عبده ما اوحی چه باشد و لقد رای من آیات ربه الکبری چه معنی دارد
مکتوب هفتم ای عزیز چون عساکر جذبات عنایت الله یجتبی الیه من یشاء رایات دولت در
تازد و طوامع نفوس اماره را بلجام ریاضت و جاهدوا فی الله حق جهاده مرتاض و
ذلیل گردانند و جبابره هوائیه را در حجره تقوی بسلاسل مجاهده در کشند و فراعنه امینه را
باغلال اطیعوا الله و اطیعوا الرسول مقید سازند و اعمال ارادات و اختیارات
را بتادیب و من یعمل سوء یجز به سزا دهد و آئین رسوم و عادات و قواعد ارکان
تلبیس طامات را بکلی از میان بردارد و منادی حال بزبان صدق مقال ندا
کند که ان الملوک اذا دخلوا قریة افسدوها و جعلوا اعزة اهلها اذلة چون عرصه صفائی
قلوب از لوث شوائب اکدار و من یبتغ غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه مصفا گردد
و حدایق از نسائم الطاف من یهدی الله فهو المهتد سرسبز معطر و مروح شود و صفحات
اوراق سراسر از نفائس رقوم لطائف اولئک کتب فی قلوبهم الایمان مرقوم گردد
و مشکلات ضمائر از لوامع انوار والله متم نوره مرآت بوارق شهود شود یوم تبدل الارض
صفت حال او گردد و در روشنی اشراق چون هباء منثورا در هوا شود بزبان صدق گوید
که وتری الجبال تحسبها جامدة وهی تمر مر السحاب اسرافیل عشق صور در دمد که نفخ فی الصور
تا فیض صاعقه فصعق من فی السموات ومن فی الارض بظهور الحی بشیر اقبال لا یحزنهم
الفزع الاکبر در رسد و ایشان را تمکین دهد و بعالیین فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر مقیم
شود و در رضوان با بشارت بشریکم الیوم پیش آید و ابواب جنات نعیم را بگشاید و بگوید سلام علیکم

گر بزبان صدق و اخلاص بخوان که انی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض حنیفا
وما انا من المشرکین تا نفائس اسرار وهو الذی یقبل التوبة عن عباده ویعفو عن السیات
از خزائن الطاف ان الله غفور رحیم بر تو مکشوف گردد و بیک عنایت چنین بشارت
رساند که ان الله یحب التوابین ویحب المتطهرین و بمدارج معارج تعز من تشاء عروج باشد و
منادی اقبال بزبان حال ندا کند که ان الذین قالوا ربنا الله ثم استقاموا فلا خوف
علیهم ولا هم یحزنون مکتوب پنجم ای عزیز قلب سلیم تا بر رموز فاعتبروا یا اولی الابصار
اطلاع یابد و عقل کامل باید تا دقایق اسرار سنریهم آیاتنا فی الآفاق وفی انفسهم ادراک
کند و یقین صادق باید تا شواهد معرفت وان من شیء الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون
تسبیحهم چنین قلب مشاهده نماید و داعی احوال را که واذا سألک عبادی عنی فانی قریب
اجیب دعوة الداع اذا دعان بجان مشتغل شود و از زجر تنبیه افحسبتم انما خلقناکم عبثا
وانکم الینا لا ترجعون متنبه گردد و از خواب غفلت یلههم الامل فسوف تعلمون بیدار
شود و بعروة الوثقی ما لکم من دون الله من ولی ولا نصیر چنگ در زند و بسر سعادت ففروا
الی الله سوار شود و در دریای معرفت وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون مردانه لغواصی زند
اگر گوهر مطلوب بچنگ افتد فقد فاز فوزا عظیما و اگر جان در طلب برآید فقد وقع اجره علی الله
مکتوب ششم ای عزیز چون شموس معارف از مطالع ملکوت سر بر طلوع کند و اراضی قلوب
بنور الهدایه منور گردد که واشرقت الارض بنور ربها و غطیه ظلام جهالت از پیش بصائر عقول
مرتفع گردد و در سماء فلک قضا غبار کدورت نواظر افهام از مشاهده لوامع انوار عالم قدس
از حیرت چشم باز ماند و خواطر اذکار از مکاشفه عجائب اسرار عالم ملکوت در تعجب شود و هیجان زده
بوادی طلب سرگردان کند و غلبات شوق در باطن قرب انس بخشد و منادی ان الله لذو
فضل علی الناس ندا کند و هو معکم اینما کنتم و چون بر نکته سر معیت مطلع گردد هستی خود را گم کند
ولا تجعلوا مع الله الها آخر و در دریای لیس لک من الامر شیء غرق شود تا گوهر توحید را بچنگ آرد

بجناح شوق بپرواز آید و از اثمار انس در بساتین ثم کلی من کل الثمرات محظوظ گردد
و آئینهٔ سر از لوامع انوار تجلیات همه صفت نور گردد و سر یولج اللیل فی النهار کشف
شود و روضهٔ ضمیر تو از امطار مراحم و نزلنا من السماء ماء مبارکا فانبتنا به جنات وحب
الحصید همچو باغ ارم سرسبز گردد و رموز فاحیینا به بلدة میتا مر ترا فهم شود و استار
فکشفنا عنک غطاءک فبصرک الیوم حدید از پیش تو بر درند و تو در مشاهدهٔ کمال
او فرومانی گاهی در دریای بی نیازی ان الله لغنی عن العالمین فرو شوی و از
سموم هیبت افامنوا مکر الله در گرداب حیرت سرگردان مانی و گاهی از نسیم
لطیف ولا تیأسوا من روح الله در گلشن تحمید چون عندلیبان از سر شوق بترنم آئی
و از غلبات وجد نغمهٔ انی لاجد ریح یوسف برکشی و حبا و بریان ملامت پیش آیند
و گویند تا الله انک لفی ضلالک القدیم چون تا ترا القه علی وجهه فارتد بصیرا ناظر گردد
هر همه با هزاران عجز و نیاز درخواست کنند که و استغفر لنا ذنوبنا انا کنا خاطئین و از
سر صدق و اخلاص بر خوانند لقد آثرک الله علینا و تو در مقام مناجات آئی و بزبان
حال گوئی رب قد آتیتنی من الملک و علمتنی من تاویل الاحادیث فاطر السموات والارض
انت ولیی فی الدنیا والآخرة توفنی مسلما و الحقنی بالصالحین مکتوب چهاردهم ای
عزیز پیش ازین تغافل کردن و بحیات دنیا مغرور بودن نه دلیل سعادت بود مگر خطاب
ارضیتم بالحیوة الدنیا من الآخرة بگوش هوش تو نرسیده و از وعید من کان فی هذه
اعمی فهو فی الآخرة اعمی و اضل سبیلا خوفی نداری و از تهدید اقترب للناس حسابهم وهم
فی غفلة معرضون هیچ اندیشه نمی کنی و از توبیخ من کان یرید حرث الدنیا نوته منها و
ما له فی الآخرة من نصیب هیچ یاد نمی آری و از تنبیه فاما من طغی و آثر الحیوة الدنیا فان
الجحیم هی الماوی هیچ انتباه نمی گیری تا چند در مهٔ غفلت سرگردان مانی و در تیه حیرت
بسان تائهان باشی دمی در صومعهٔ توبوا الی الله در شو و در محراب انیبوا الی ربکم توجه آخر

جان تو رسد و شجرهٔ قلب از آن در آنهزار آید و از باد خزان قل الله ثم ذرهم در بوستان
تجرید لا تدع مع الله الها آخر بے برگ شود و در باغ فصل بهاران الذین سبقت لهم
منا الحسنی و زیدن گیرد و از سحاب الله یجتبی من یشاء قطرات فیض فضل بارش کند
و اراضی ریاض قلوب از نباتات علمناه من لدنا علما سر سبز شود و اشجار بساتین
ارواح به ازهار و اثمار ان رحمة الله قریب من المحسنین بار ور گردد و عیون دل
از چشمهٔ عینا یشرب بها المقربون ورود یابد و نشر اقبال ذلک فضل الله یؤتیه من
یشاء بشارت رساند که الا تخافوا و لا تحزنوا و ابشروا بالجنة التی کنتم توعدون و رضوان
جناب نعیم ندا در دهد و صدا زند که کلوا و اشربوا هنیئا بما کنتم تعملون والسلام مکتوب
سوم ای عزیز از روز یوم یفر المرء من اخیه و امه و ابیه و صاحبته و بنیه بترس و از
محاسبهٔ و ان تبدوا ما فی انفسکم او تخفوه یحاسبکم به الله اندیشه کن و چون اولئک
کالانعام بل هم اضل بحظوظ نفسانی مشغول مباش و سر در مراقبه فاذکرونی اذکرکم
فرو برده دیدهٔ دل در مشاهدهٔ وجوه یومئذ ناضرة الی ربها ناظرة بکشا و نظاره کن و
از نعیم و لکم فیها ما تشتهی انفسکم و لکم فیها ما تدعون یاد آر شاید که ندا داعی والله یدعوا الی
دار السلام در گوش هوش تو افتد و از خوابگاه غفلت انما الحیوة الدنیا لعب و لهو
بیدار گردی و در طلب درجات والسابقون السابقون اولئک المقربون فی جنات
النعیم از سر قدم سازی و مرکب همت را از جان و دل تازی تا منشور الطاف
الله لطیف بعباده مبارک الملاقی مژدهٔ لهم البشری در پیش آید و عساکر و لله
جنود السموات والارض همراه تو شوند تا بر لشکر اعدای ان الشیطان للانسان
عدو مبین فیروز گردی از دام هوای نفس که ان النفس لامارة بالسوء خلاص یابی
لوح دل را از لطایف اسرار و اتقوا الله و یعلمکم الله مرقوم گردانی مرغ روح
از غلطهٔ قفس پر آرد در فضای سلوک فاسلکی سبل ربک ذللا

بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب اوّل ای عزیز چون بروق شهود از حدق غمام فیض یهدی الله لنوره من یشاء درخشیدن
گیرد و روائح وصول از مهب عنایت یختص برحمته من یشاء در وزیدن آید و ریاحین انفس ریاض
قلوب بشگفد و بلابل شوق در بساتین ارواح بنغمات یا اسفی علی یوسف بهزار دستان در
ترنم آید و نیران اشتیاق در کوانین سرائر شعله زند و اطیار افکار در فضای عظمت از غایت
طیران بی پر شود و محول عقول در وادی معرفت پی گم کند و قواعد ارکان افهام از صدمت
هیبت در تزلزل آید و سفن عزائم در بحار وما قدروا الله حق قدره بریاح وهی تجری بهم
فی موج کالجبال در لجج حیرت فرو ماند و امواج دریای عشق بر یکدیگر در تلاطم آید
هر یکی بزبان حال ندا کند که رب انزلنی منزلا مبارکا وانت خیر المنزلین سابقه عنایت
ان الذین سبقت لهم منا الحسنی در رسد و ایشان را بر ساحل جودی فی مقعد صدق فرود
آرد و در مجلس مستان الست بربکم رساند و مائده نعیم للذین احسنوا الحسنی وزیاده را در پیش کشد و
کاسات وصول از جام قرب ایادی و سقیهم ربهم شرابا طهورا گردان شود و ملک ابدی و دولت سرمدی
وادارات ثم رایت نعیما وملکا کبیرا مشاهده گردد والسلام مکتوب دوم ای عزیز سالک طلب خود را در بوادی
والذین جاهدوا فینا و بآتش یحذرکم الله نفسه بگداز و خالص کن تا شایان مهر لنهدینهم سبلنا گردد و در
بازار ان الله اشتری من المؤمنین انفسهم واموالهم بان لهم الجنة ادرا از دستی باشد و بدان سرمایه تو لی
بضاعت دین خالص را که الا لله الدین الخالص حاصل کنی و شاید که در زمره از انهم المخلصون
الذ حط عظیم بگشاید و از لوامع انوار فمن شرح الله صدره للاسلام فهو علی نور من ربه شعاعی بر
تو تابد و از دواعی ادعونی استجب لکم نشاهد و دل تو پیدا آید و از حضیض قل متاع الدنیا قلیل پای همت
بیرون نهی و از ازدواج والآخرة خیر وابقی عبور کنی و از نسیم قرب و نحن اقرب الیه من حبل الورید بوی مشام

سوره چند که در وظیفه تقدیم شده است زنهار آنرا نگذارد هرچه او را عطا شده است شود و
از حضرت عزت از برکت آن داند فایده نفس کل فرد رباند در همه شده است تنها آنرا
بلکه مردانرا نیست که گفت بیت مار سیه در بان در کرده است آن شیرین پسر
خود عاشقان در شور و مرعوبن بگذرد این باب را + وگرنه همچنان است که از دنیا در
بهشت بود آنکه امام قشیری رحمه الله علیه آورده است در اشارت قرآن آنچه مومنان را
فردا خواهد بود در بهشت چهرا امروز اولیا را حاصل است منها همین است حق توبه دهنده
اول آنکه به نسبت این عصر این توبه کنندگان لسانی را اول باید که شریعت و طریقت
راه را اند و تائب بود نه مصر اونکه توبه می کند حق او این باشد والله اعلم که بقدر استعداد
او را ارشاد کند در شریعت و طریقت ما لا بد منه علیه بیان کند اما در دنیا اصل نشست
باشد که توبه دهنده در شفقت چنان بود که پیغمبر صلی الله علیه وسلم در حق صحابه رضی الله
عنهم و چون امروز علیه واکثر همت در همت تحقیق بدین نسبت آنچه بود اما انبساط اهل
درد دانست که آن بزرگ گفته است مصرع با خدا دیوانه باش با و شریعت هوشیار
این همه که نبشته بود مسید اند من چه خواهم نبشت با این هم چند سطری نوشته شده است
این زمان در نظر قصور رفته را افتاده بنوشتن نمیتوانم سخن در رقعه نوشته شده است
گویی کاغذ چشم را خواهد خورد از دیدن کاغذ همچنین می گریزد و برای آمدن مولانا تقی الدین
کاغذ نوشته بود نظر در بند رسیده همچنان رسید است اما بیچاره چند گاهی خون خورده است استعداد
و بسیار شده آنهم ضایع خواهد شد او را نگذارند در کارهای که خود انرا در او در آرند این
معلوم است از برای رسم مراقبه مالید طلبید نفر فرستاده شده است عاقبت و خاتمت بخیر باد تمت

مکتوبات حضرت سلطان سید العارفین محبوب رب العالمین وارث الانبیاء والمرسلین حضرت سید محی الدین شیخ عبد القادر گیلانی قدس الله سره العزیز

غرض آنکه مکتوب آن برادر شمس الدین رسانید مطالعه افتاد فریاد بسیار بود ای برادر
در منزلی که قدم نهاده مردان دران منزل در فریاد اند آخر نشنیده شعر قد تحیرت فیک
خذ بیدی + یا دلیلا لمن تحیر فیک + آنکه خواجه ابو العباس رحمة الله علیه گفته است
هر که ترا بشناخت و مارا از جان خود برآورده همین فریاد است ای برادر محب وقتی بود
که از محبت چندان فریاد کند که دوزخیان را بروی رحمت آید بر تو بهشتیان را هم
رحم نیامده است چندان فریاد چیست ای برادر آتش دوزخ تن بسوزد و آتش
محبت جان بسوزد و شمشیر غازیان با جان کافران آن نه کند که آتش محبت با جان
محبان کند بیت خاکی از مردم بماند یادگار + از وجود عاشقان خاکستری + چون
سنت این حدیث چنین رفته است لابد بباید سوخت و خاکستر باید شد به فریاد
نخواهند گذاشت جز رضا و تسلیم راه دیگر نیست جز سوختن و خاکستر شدن والله انه
لا ینبغی ولا نعذر والله اعلم بالصواب بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب بست و هشتم امام مظفر
بشنو این دو حدیث هر دلی را که بنور خود منور گردانید آن دل بحق عین گشت خلوت
و عزلت ازو اسلم شد بی تفرقه خداوند جل و علا در صفات بی شبهه صادق است اما اثر
آن صفت مظهر طلب مستعدی که مقتضای حکمت اینست تا آنجا ظاهر گردد دل آن برادر
مستعد شده بود ظاهر شد صفت موحد حقیقی اینست که در جمیع امور قلیلاً و کثیراً هرچه
ازو پیش آید رجوع کند او بحق دگر نه تعدد و تکثر ثابت شود موسی علیه السلام را فرمان
بود اگر علف ستور طلبی و یا نمک دیگ از من طلب اما در صفت عارف آورده اند
که امام شبلی رحمة الله علیه را گفته اند که عارفان کیانند صفت عارفان چیست
گفت صم بکم عمی در گفته اند هذا صفت الکافرون فقال الکافر صم عن سماع الحق بکم عن
قول الحق عمی عن رؤیة الحق والعارفون صم بکم عمی عن غیر الحق نماز و روزه فرموده
همین است الهام فرموده حق ست و بی شبهه فرموده حق مقدم بود

با این اندوه و با این حدیث برخیزند و آخر نشنیده که درد چون درد موسی علیه السلام
و شوق چون شوق موسی علیه السلام نه و سوز چون سوز موسی علیه السلام نه و دعا
چون دعای موسی علیه السلام نه و سوال چون سوال موسی علیه السلام نه جواب چون
جواب لن ترانی ازین معنی گفت رباعی چون عاشق خاص را ز حضرت + بر نور
جواب لن ترانی است + ای دوست بدانکه در حق + چونی و چرانی و شبانی است
چون دولت موسی علیه السلام با جلالت رسالت و شرف نبوت میسر نشد
ضرورت این توقع دیگران را در باقی باید کرد و با اندوه و ماتم خود باید ساخت ای
برادر آنکه گفته است درد ما ابد نیست چه پنداری بر هرزه است ازینجا گفت رباعی
در ره دین همه پیران ره را + محاسنها بخون دل خضاب است + همه مردان دین را
زین مصیبت + جگرها تشنه و دلها کباب است + ای برادر چه گوئی محدث را این بود
که در حضرت او را ما باید ازینجاست که عقل می گوید بیت در جام نبایدای بشر بحر
ز عشوه مخور که بی شمار است + الحذر الحذر ایها الماء و المدر اما عشق میگوید
بیت بکش جامی و دو سه از بادهٔ عشق + بزن دستی بگو معشوقه با ماست +
در یحبهم و یحبونه این سر پیدا است آنرا که در عالم عشق شد است ازینجاست که دیده
گفته است که این آئینه مقدمه مزامیر عشق است که مفهوم ازین آیه مر اهل علم و صحو را
اگر تحابب است اما مفهوم مر این آیه مر اهل عشق را دیگر و آن تعاشق است ای
برادر چون خلعت یحبهم و یحبونه با آدمی فرستادند مر آئینه آدمی خسرو عالم کون است
و بادشاه جهان امکان است انیست که گفت قطعه آنکس که بیافت وصل او را
در هر دو جهان بکام باشد + سلطان همه در بندگیش + در عرف همین بنام باشد + و دست میلرزد
و نظر در فتور افتاده به دشواری این مقدار نوشته شده است بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب
بست و هفتم برادر اعز مولانا امام مظفر سلام و دعا از کاتب حروف مطالعه کند

عمداً و آنجا که طور عشق است عقل آنجا کجا این جمله که تقریر افتاده است مضمون این حدیث است که از حضرت رسالت پناه صلی الله علیه وسلم منقولست ان الله لا یواخذ العشاق بما صدر منهم آنچه از عاشق در وجود آید بروی نگیرند که عاشق جمیل بود و بی اختیار بود و آنچه کند بی اختیار او در وجود آید و بی خواست او صادر شود و نیست که گفت مثنوی کار عاشق اضطراری اوفتد + و ان ز فرط دوستداری اوفتد + لاجرم دیوانه را گرچه خطاست + هرچه می گوید به گستاخی رواست + هرچه در دیوانگی آید در وجود + عفو فرمایند از دیوانه زود + این جمله که تقریر رفت موافق علم است و هم بزبان علم است هیچ اصلی منقوض نمیشود و هیچ خللی در فروعی هم نمی افتد اما از آنجا که این معنی دقیق است و ظاهرش منکر می نماید اهل ظاهر قبول نه کنند لیکن بر اهل بصیرت هیچ پوشیده نیست بغایت گشاده است پس اگر سستی کوران فهم بجنید ایشانرا از آن چه چنانکه گفت بیت مور اگر شکر نبیند گو مبین + کور خورشید از نه بیند گو مبین والسلام

بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب بیست و ششم قطعه +

آنرا که چنان جمال باشد — گر ناز کند حلال باشد
در عالم خویش عاشقانرا — گر بار دهد محال باشد
زو منع جمال خوب و الله — نقصان نبود کمال باشد

وهو المعطی برادر عزیز امام مظفر اکرام الله محبته سلام و دعا از کاتب حروف شرف منیری مطالعه کند عرض آنکه مکتوب آن برادر رسیده مطالعه کرده شد شور و غوغا بسیار بود ای برادر امام شبلی رحمة الله علیه را چون پرسیدند ما صفت العارف گفت صم بکم عمی پس ما را ازین شور و غوغا چه سود کند لب بباید بست و زانو در این حدیث نباید سوخت و ماتم مصیبت خود باید داشت روش عقلا و عزیزان این قصه همین است تا در دنیا بودند در ماتم این حدیث بوده چون از دنیا بیرون رفته اند با این حدیث و با این اندوه بیرون رفته و امروز در گور خفته اند

معشوق حاصل شود چه جای نزخواست ؛ یا چه جای برخاست فایده بر زبان از عالم
محبوب این خطاب بسمع جان هر یک از عشاق میرسد یا ایها المسافر الی المشرق یا
ایها المبادر الی المغرب یا ایها الناظر الی العلی یا ایها المسارع الی الثری این تطلبها
انا ذا فایده ای برادر چون معرفت تو ترا جه و میرساند قدر تو در عالم کز اند قطعه
ای روی تو مایه امانی + در هر دو جهان بکس نمانی + در عالم تست جمع گشته ؛ بی
هیچ شکی همه معانی ؛ در عین مکانت چو بجویم + چو عین تو هست لامکانی ؛ محبوب قدیم ابدی
تو دیدی + در عالم خویشتن عیانی + تو خسرو عالم نیستی + تو راحت عالم جانی
یک رمز بگویم ای نکو رو + از عالم تو گرامی جانی + بی شبهه نظیر دیار شبلی + بگذار حدیث خود
توانی + بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب بیست و پنجم ۲۵ امام مظفر مطالعه کند منور

	ظلم و عدل و خوب و زشت و کفر و دین گر جهان عقل را برهم نهی		از جهان عقل بر خیزد یقین ذره عشقش کند دست تهی	

از رموز و اشارت این تنبیها دریابد فرق میان طور عشق و طور عقل تا بداند که در طور عقل
کاری دیگر است ؛ در طور عشق کاری دیگر العشق جنون الهی انچه بر عاقل بود بر مجنون
این مقرر است نیست که گفت رباعی این دولت بهلی هر دل آن ؛ هوس نزل نخفتگان
منزل ندهند + در عالم عشق هر انچه بیدلان راست + یک ذره بصد هزار عاقل ندهند
و این بیت بدین اشاره می کند بیت صنف عاشقانست انجا مردی فقیه نیدرم
که بشهر بت پرستان نتوان نماز کردن ؛ لا محاله عاشق بیدل بود و تن بمیل مخاطب نیست تا
این مثبت است از ین قصه بیرون آمد جمله ابیات و کلمات که هر کسی را در نیاب افتاده
است چنانکه گفت بیت عاقلان را شرع تکلیف آمده است + بیدلان را عشق تشریف
آمده است + هر آئینه چون عشق جنون الهی بود همین آید او از کجا تکلیف از کجا مثل است
لیس علی الخراب خراج ای برادر از معلومات است که تکلیف دایر است بر طور عقل و جود اگر

یعنی چون محبت میان دو دوست مؤکد بود در عالم وداد با یکدیگر قسم دوم عجب محبت با لم
یکنی به محبت ادلم یزلی و در مذهب عشاق غرت لم یزلی راست نه لم یکنی راست انچه
محب را از شراب محبت مست می کند دم لم یکنی را در شکست می کند پس هستی خویش
هست می کند تا از عبارت می کند و بخود اشاره می کند و می گوید انا الحق هر این
معنی است فایده ای برادر ملک وصال فراخور عاشق نیست زیرا که معشوق را تکبر
لازمهٔ ذات است پس از انس میسر نشود تذلل و تخشع لازمهٔ وجود عاشق بی از آتش
عشق میسر نشود بدین نسبت در اوصاف ضد یکدیگر اند و خود ضدیت در عالم
اوصاف بود و ذلک سر رباعی بیچاره دلم گرد تمنای وصال ٭ بشنید ندا
از عالم عز و جلال ٭ کی عاشق دل شکسته بگذار خیال ٭ در مذهب ما کشتن تو
هست حلال + فایده ای برادر وصل کاری عظیم است و موعود است ماند الخ
غیرت معشوق او را در خزانهٔ غیب نهان می دارد یا غیرت معشوق عقل می گویند
شرقی که مردان معنی راست عاشقان از خود شان نهان می خواهند عشق میگویند
که لولو بر دیجر یک غریبست از غایت غیرت آن گوهر آن را در جوف خود میدارد
نهان ای برادر جمله نعیم دنیا و آخرت بدر خواست حاصل شود مگر نعمت وصل که
بی خواست حاصل شود و بس زیرا که عشق خودکام است هر کرا به طلب آورد بشمشیر
غیرتش محو کند مگر در خور مراد بر سر وقت شکسته اند و از راه مرحمت گوید ها انا داین
معنی را عقل بر تابد رباعی در مصطبه فتاده بد عاشق زار + با محنت بیشمار دردی
بسیار ٭ با کبکبه بد بدیه اندر شب تار + تا که بسر وقت وی آمد دلدار فایده
ای برادر قصه بگذار وصل نه بدر خواست عاشق میسر شدی و نه بر خاست او
مهیا شود اگر بدر خواست عاشق میسر شدی جواب لن ترانی نیامدی اگر بر خاست
مهیا شدی الرداء کبریائی در میان نبودی حاصل مراد عشق باید که از وجود

تا بجز در راه نیافت او را نیافت ٭ وانکه گفت نیز همین است بیت آنچه تو گم کرده کرده ٭ هست اندر تو تو خود را پرده ٭ نحن اقرب الیه من حبل الورید مویداین معنی است آنکس را که اهل انمعنی است اهل صورت را زین ره گذر نیست اگر گفت بیت این همه علم جسم مختصر است ٭ علم رفتن برای حق دگر است ٭ دیگر آنچه را هژده هزار عالم نه گفت ونفخت فیه من روحی مگر آدم را تا از ان سر مسجود ملائکه آمد و شائسته خلافت گشت وگرنه آب و خاک را این مرتبه از کجا ازینجا گفت مثنوی خاک را چون کارها باک افتاد ٭ پیش آدم عرش در خاک اوفتاد ٭ آسمان وعرش عنصر چیست پوست ٭ خاک الحق جمله را مغز نکوست ٭ ازینجا قلم بشیر متوانند شد که راه بیجا پیچ است چنانکه گفت مثنوی چرخ می خواهد که این سر بی برد او بسر گردی این سر کے برد ٭ گنج خود در قعر جانش نیست گرد ٭ تا کسی آنجا نیارد دست کرد ٭ عزیزی عذر خواسته است بیت ای دریغا هرچه گفتیم هیچ بود دیده کور و راه بیجا پیچ بود ٭ عاقبت و خاتمت بخیر باد ٭ فایده از تفسیر لطائف یقال العابد تزینه دنیاه غیره والعارف یوثر بالجنة غیره وغیر من لا یطلب من الحق لنفسه شیئا لا فی الدنیا من المال والجاه ولا فی الجنة من لا فضال ولا منه الیفا ذره من لا قبال والاحوال والوصال کذا وصف الفقیر یکون بسقوط کل ارب فایده المحبة توجب تقدیم مراد حبیبک علی محبوب نفسک فمن لم یوثر محبوب ربه علی محبوب نفسه السلخ من محبة ربه ومن خلاص محبة التزقیع فی العشق الاخرة فایده ای برادر حق حضرات تا دست آنچه خبر اوست باطل بود باطل حق را کی قابل بود حاصل ایام انیست وجود حق است و عدم باطل امکان که درمیان وجود و عدم است از وجهی که بعدم دارد باطل واز وجهی که بوجود دارد حق است تو اگر بتوانی آتش غربت برافروز دآن والوجهین را بسوز تا از دردوئی باز رهی فایده ای برادر قسم ازبرای تاکید محبت را بود

لا یوصف مجاوزة الحد فلا یوصف بالعشق ولو جمع محاب الخلق کلهم لشخص واحد لم یبلغ ذلک
استحقاق قدر محبة الحق فلا یقال ان عبدا واحدا جاوز الحد فی محبة الله ولا یوصف الحق بانه
یعشق بهذا المعنی وهذا قول المشایخ لکن اذا فسرنا العشق بانه مجاوزة حد العبد فی
محبة الله له فهو حق وکذلک لو فسرناه بانه مجاوزة حد العبد فی محبة الله له فهو حق ایضاً
ولو وصف الله تعالی بالعشق بهذا المعنی لو صفت العبد به بما ذکرنا حاصل ازین تقریر
این می آید که تجاوز از جانب بنده است که چون خداوند بنده را دوست داشت
بنده از مقام بندگی تجاوز کرده به مقام محبی رسیده و خداوند بنده بنده را دوست
داشت بنده از مقام بندگی تجاوز کرده بمقام محبوبی رسیده در یحبهم و یحبونه این
معنی حاصل است تا عزیزی یحبهم و یحبونه را دو عشق تمام کرده است **فائده**
نزدیک محققان تمامت حروف مقطعات اشارت با عشق است در شرح اسماء
الحسنی مولانا حمید الدین ناگوری رحمة الله علیه همین آورده است و در کتاب از کتب منزله آورده
لایزال العبد یذکرنی حتی عشقنی وعشقته عاقبت و خاتمت بخیر باد بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب بیست و چهارم امام مظفر بعد از مطالعه سلام و دعا این ابیات خواجه عطار رحمه الله نظر کنند

ابیات سالک رحمت طلب ریحان راه	پیش روح آمد بصد دل روح خواه
گفت ای عکس ز خورشید جلال	پرتوی از آفتاب لایزال
هرچه در توحید مطلق آمده است	آنهمه در تو محقق آمده است
چون برون ز تو ز عقل و معرفت	نی تو در شرح آئی و نی در صفت
نیست بالای تو مخلوقی دیگر	نیست بیرونی ز معشوقی دیگر

و تامل شافی کنند رموز و اشاره این بیتها بر قانون فهم کنند تا بدانند که بیرون تو نیست
هرچه هست پس هرچه طلبی در خود طلب داگر برین شاهد خواهی از قرآن بشنو وفی انفسکم
افلا تبصرون و از این بیت نیز فهم کن فرد آدم اول سوی هر ذره شتافت

واجب الوجود دیا مدن راه نیست الحذر الحذر یا اهل الماء والمدر آخر نشنیده بیت
جام نیاید ای پسر بحر + رو عشوه مخر که بیشمار است :: اما عشق در گوش جان می‌آید
لا تقنطوا من رحمة الله همین اظهار عشق در وجود اذ نست ترا العشق فالسابقة لمن
وآتش سوزان سلوک در دل نهادن امر است ترا به طلب ازینجا گفته است قطعه

برخیز دلا به عشق صادق
در راه طلب یکی قدم زن
بر بام فلک برای همت
بر سدرهٔ منتهی علم زن
وانگاه بعون حضرت او
بگذر ز حدوث بر قدم زن

واین خلاف میان عقل وعشق از انست که در طور عقل تقسیم مستحیل و ناممکن است
در طور عشق این تقسیم مستحیل نیست بلکه همه ممکن است ازینجا که عشق از یکرنگ میگویند یعنی نزد یک
او رد وقبول منع وعطا جفا ووفا همه یکی است این دقیقه نگاه دارد حدیث برای
فخرالدین مکتوب فرستاده شده است وطاقیه بالیده از سر خویش برساند وبعضی یاران که ایشان
را مکتوب نرسیده بود دل ماندگی می کردند ایشان را نیز نوشته شده است برساند جمله یاران
را سلام ودعا برساند این زمان پیری غلبه کرده است ونظر فتور پذیرفته ودست نیز می لرزد برای
همه نوشتن نمیتواند عاقبت آن برادر بخیر باد والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب
بیست وسوم برادر اعز امام مولانا مظفر بر نفس کافر منصور باد سلام ودعا از کاتب
حروف مطالعه کند ودر کار وبار خویش جد وجهد نماید تا روز بروز قدم در فقر بیش رود
بمرتبه از مراتب سالکان برآید انشاء الله تعالی کار در فقر مستقیم گردد چون کار در فقر
مستقیم گشت بیشانی وشرابی مست گشت وبی تخت وبی کلاه کیخسرو وکیقباد گشت این است
که گفت بیت بی ساقی وبی شراب مستم + بی تخت وکلاه کیقبادم + فائده از منازل
السائرین فان قیل هل یوصف الله تعالی بالعشق ام لا وهل یوصف العبد
بعشق الحق ام لا قلنا اذا فسرنا العشق بانه مجاوزة الحد بالمحبة فان الحق

راست میرود و این طریق پسندیده و مقبول همه است ارباب معرفت و اصحاب
بصیرت همه این گفته اند که بهر مقامی که برسی و بهر مرتبه که در آئی باید که مقلد شرع باشی
و دیگر آنکه مسعود مکتوب نوشته بود و رساله نیز فرستاده که در خلوت نوشته ام حاسدان
در کمین اند هشیار باید بود او را نیز هشیار باید کرد که این قسم ازین زمان مشهور شده است
چنانکه میشود عاقبت و خاتمت بخیر باد و الحمد لله دائما و الله اعلم بالصواب بسم الله الرحمن الرحیم
مکتوب بست و دوم مثنوی من پاک باز عشقم تخم غرض نکارم + پشت و پناه
فقرم پشت طمع نخارم + نے بند خلق باشم نے از کسی هراسم + مرغ گشاده بالم ترس
قفس ندارم + مکتوب آن برادر متواتر میرسد و مطالعه کرده میشود نیک موافق خاطر
و مقبول دل می آید مزید باد بلند همتی آن برادر بتقریر این احوال نه بتقریر اقوال خود
معلوم شد نه سع هذا تاکیدا و تحریضا به طلب الزیاده نبشته می آید ای برادر من فی المثل
اگر هر دو عالم را بر در تو آرند و گویند تراست هر تصرف که خواهی بکن و هشیار باش
تا ازانچه فوق دنیا و آخرت ست محجوب نه گردد و قطع طریق نشود همان گوید که عارفان
گفته اند بیت دنیاست بلاخانه و عقبیٰ هوس آباد + ما حاصل این هر دو بهیچه
نستانیم + و ازینجاست که سلطان بایزید بسطامی که سلطان عارفان در عهد خود
بود قدس سره فرموده است لو اعطاک روحانیة عیسیٰ و نجویٰ موسیٰ و خلة ابراهیم
صلوة الله علیه فاطلب ما وراء ذلک فان فی خزائن عظمته ما وراء ذلک کثیرا کثیرا
هر آئینه چون مطلوب نامتناهی بود طلب نامتناهی بود پس رونده را که بقدم
نامتناهی می رود در هر زمانی مزید قوت بباید خواست تا از مرتبه که در آنست
برتر آید که به مرتبه فوق آنست اندر آید عزیزی اینجا گفته است که فرمان قل
رب زدنی علما حضرت رسالت پناه را صلی الله علیه و سلم اشارت برین است
اینجا عقل خواهد که در آید و راه زند گوید محدث را بزرگ قدیم اعلیٰ بر آمدن و ممکن درین مرد

دارید کسی شان تفرقه کردن نیارد و بعاقبت و خاتمت بخیر باد آمین بسم الله
الرحمن الرحیم مکتوب بست و یکم برادر اعز امام مظفر اعزه الله بحبته سلام و دعا
از کاتب حروف مطالعه کنند غرض آنکه مکتوب آن برادر مشتمل با حادیث رسید
مطالعه کرده شد و بر مقصود اطلاع یافته بحمد الله شکر برآن برادر واجب است
که حق تعالی آن برادر را چنانچه اوست بدو نموده تا از وی بکلی برید و بیزار شد و دشمن گرفت
و بدین از خود دشمن گرفتن از نفس خود بشارت است بحبه حق سبحانه تعالی دلیل
است بر گشاده شدن کار بر مردان که همه را فتح باب همین بوده است اگر او را چنانچه
اوست بدو نموده اند تا از خود بر مده و بدو پیوسته است و آنکه نبشته بود که یکی
شیخ می گوید و یکی مخدوم می گوید و یکی مرد دین می گوید و یکی می گوید که برکت قدم او نصیب
کار شدی برادر چون ترا چنانچه بود بتو نموده اند اگر هزار چنین و چنین بگویند و بجوشند
هرگز برآن فریفته نشوی لیس الخبر کالمعاینه این دعا را آن محل بخواند اللهم اجعلنی
خیرا مما یظنون و لا تواخذنی بما یقولون و اغفرلی مما لا یعلمون اهل معرفت را از مدح و
قدح خلق چه زیان که نزدیک ایشان مدح و قدح خلق هر دو یکی است نه ممدوح خلق
ممدوح است و نه مذموم خلق مذموم است پس خاطر این قسم فارغ دارد و بکار
خود باشد تا روز بروز مزید بود زنهار کالفتگی کردن و حیلی نمودن نشاید در صحبت
آن برادر چندین کسان مشغول اند همه را زبان دارد آنچه حق تعالی نصیب آن
برادر قسمت کرده است حالت لا ینقص و لا یزید چون چندین کسان بسبب آن
برادر در دین کار آمده اند باید که به نسبت ایشان کند آنچه کند و به نسبت ایشان بگوید
و بشنود و آنچه خود با حق تعالی دارد چنانچه عزیزی گفته با شرع هوشیار باش و با حق دیوانه
با عشق آشنا باش و با عقل بیگانه و از خواجه یحیی معاذ رازی نیز منقول است که
گفته است و در ملا گویم ای خدا من و در خلا گویم ای دوست من و در وحدت گویم ای من بر سر

آن این نوشته شده است مطالعه کنند بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب بیستم برادر اعز الانام
مظفر هر نفس کار مظفر باد بالنبی و اله الامجاد سلام و دعا از کاتب حروف منیری مطالعه
کند و مقرر آن برادر باد که مکتوب آن برادر مشتمل احادیث بعد رفتن مولانا
تقی الدین رسیده بود مطالعه افتاد و کیفیت تمام معلوم گشت ای برادر چون بابت
وحدوث دعوی قدس طهارت که حضرت عزت او راست نشاید در عالم ما ممتنع الوجود
است پس یقین باید دانستن که پاکی از لوث و حدوث یا در قدم است یا در
عدم ازینجا همان می آید که آن عارف گفته است عدماً لا وجود له محدث را چون
بقدیم راست نیست عدم شده به عزیزی دیگر میگوید قطعه چون قدس خدای
لا یزال است ❊ پس دم زدنی کرا محالست ❊ دعوی کمال هر بشر را ❊ در عالم قدس
او محالست ❊ با لوث حدوث دعوی قدس ❊ هر کس که کند از و ضلالست ❊ پس
هر آئینه بشر را بر قدر استعداد خود و قابلیت خود بیش نتواند بود استعداد و قابلیت
قسمت ازلی ست سعی و کوشش بنده را آن مقدار ظاهر شود که قسمت شده
است همین بیش نیست اما چاره ای برادر دعاء بزرگان است اللهم لا
مانع لما اعطیت اگر هژده هزار عالم جمع شوند چون خدای عز و جل در عالم بنده
را مرتبه و محلی در دنیا یا در عقبی نهاده بود باز نتوانند گرد اعتقاد درین محکم کن و
پاک مدار اگر کونین بر در تو آید آورده خود چه باشد و قصه ها دراز است جمله
پیدا شد از آنچه نوشتیم در کار خود باید که صادق باشد در سعی کوشش بحکم شرع
جهد و جهد نماید درین آیت تامل کند قال الله تعالی قل ان کنتم تحبون الله
فاتبعونی یحببکم الله و یغفر لکم ذنوبکم عزیزی گوید مثنوی خیالست ای کی بی شرع
و طریقت بکشاید هیچ راه حقیقت ❊ طریقت بی شریعت نیست
حاصل ❊ حقیقت بی طریقت نیست حاصل ❊ یکی بی دیگر تعلق هرسه

کما ان الشاعر تارۃً یقول کانی من اہوی وتارۃً یقول انا من اہوی وہذہ بمنزلۃ قدم فان من
لیس لہ قدم راسخ فی المعقولات ربما لا یتمیز لہ احدہما عن الآخر فنظر الی کمال ذاتہ وقد تزین
بما یلاقیہ من حلیۃ الحق فظن انہ فیقول انا الحق وہو غلط فغلط النصاری حیث راؤا ذلک
فی ذات عیسی علیہ السلام فقالوا ہو الالہ وحیث یطلق الاتحاد یقال ہو ہو لا یکون الا بطریق
التوسع والتجوز اللائق بعبارۃ الصوفیۃ والشعراء فانہم لاجل تحسین موقع الکلام من الافہام
یسلکون سبیل الاستعارۃ کما یقول الشاعر انا من اہوی ومن اہوی انا وذلک مأول
عند الشاعر فانہ لا یعنی بہ انہ ہو تحقیقاً بل کانہ ہو فانہ مستغرق الہم بہ کما یکون مستغرق
الہم بہ کما یکون مستغرق الہم بنفسہ فیعبر عن ہذہ الحالۃ بالاتحاد علی سبیل التجوز والتوسع ا
خواجہ سنائی است علیہ الرحمۃ تنزیہی وصف او زیر علم خیر ونیست ؛ ہر چہ در حشمت
آمد آن او نیست آنچہ نیز در توہم آن رہ نیست ؛ غایت وہم تست اللہ نیست ؛؛ این
جملہ از تقریر امام غزالی رحمۃ اللہ علیہ نبشتہ شدہ است نقل از شرح اسماء الحسنی امام غزالی
رحمۃ اللہ گوید الحق ہو فی مقابلۃ الباطل والاشیاء تتبین باضدادہا وکل ما یخبر عنہ فاما
باطل مطلقا واما حق مطلقا واما حق من وجہ واما باطل من وجہ فالممتنع بذاتہ ہو الباطل
مطلقا والواجب بذاتہ ہو الحق مطلقا والممکن بذاتہ ہو حق من وجہ باطل من وجہ فہو من حیث
ذاتہ لا وجود لہ فہو باطل وہو من جہۃ غیرہ مستفید الوجود فہو من الوجہ الذی یکون مستفید الوجود
موجود فہو من ذلک الوجہ حق ومن جہۃ نفسہ باطل ہو کذلک ازلا وابدا من حیث ذاتہ لا یستحق
الوجود ومن جہۃ غیرہ وقد اجتمع الوجود فہو باطل بذاتہ حق بغیرہ وعند ہذا یعرف ان الحق المطلق ہو الموجود الحقیقی بذاتہ
الذی منہ کل حق حقیقتہ خط العبد من ہذا الاسم ان یری نفسہ باطلا ولا یری غیر اللہ حقا والعبد
وان کان حقا فلیس حقا بنفسہ بل ہو حق باللہ فانہ موجود بہ ولا بذاتہ بل ہو بذاتہ باطل
لولا ایجاد الحق لہ چون آن بزرگ را ازین نوع بیش آمدہ است من عرف اللہ طال لسانہ باید کہ
نکتۂ شنیدہ بر قانون اصول بود واز قانون اصول تجاوز نکنند تا علم وعقل ثابت بماند

از درون ٭ که تو اندر شد مسلمان از برون ٭ حدیث روزی ابلیس از خواجه منصور
حلاج سوال کرد که یا منصور ابلیس یکبار انا گفت مردود شد و منصور هزار بار هر روز انا
می گوید و مقرب می گردد فرق چیست میان آن انا و این انا خواجه منصور جواب گفت که
ابلیس انا را با خود اضافت کرد و منصور انا را با خدا اضافت کرد لاجرم منصور از این
انا مقرب گشت و ابلیس از آن انا مردود شد اینست که گفت مثنوی گفت فرعونی
انا الحق گشت پست ٭ گفت منصوری انا الحق او برست ٭ آن انا را لعنة الله در
عقیب ٭ وین انا را رحمة الله در حبیب ٭ حدیث سعادت عظیم دان که عاشق خود
را در معشوق گم کند هر چه گوید بزبان دوست گوید و هر چه بشنود بگوش دوست
بشنود و کرده او کرده حق شمارد بیت کاریکه کنی تو در میان نه ٭ آن کرده حق
بود یقین دان ٭ بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب هیجدهم برادر اعز امام مظفر
سلام و دعا از کاتب حروف شرف منیری مطالعه کند برسید حدیث آن برادر
رسانید بمطالعه افتاد ای برادر نوشتن و گفتن همه برون پرده است و درون پرده
اینست که گفت رباعی چون سر ازل طعمه ابدال شود ٭ این جمله قیل و قال پامال
شود ٭ هم مفتی شرع را جگر خون گردد ٭ هم خواجه عقل را زبان لال شود ٭ دیگر
آن برادر بر قانون و اصول اینکار مطلع گشته است حاجت نبشتن از اینجانب
کمتر مانده است چنانکه گفته است بیت مرتد اول از هر چه یاد بود ٭ رسد اینجا که یاد
یاد بود ٭ مهمتر از کارها بار خویش هر چه واقف باشد بنویسید مگر در آن باب چیزی احتیاج
افتد نبشته اید از جانب کاتب وصیت این قدر است که وصیت تلزم و السلام بسم الله الرحمن
الرحیم مکتوب نوزدهم احادیث آن برادر جمله بمطالعه افتاد بخیر بود مبارک باد اما هیچ بسیار باید
آنکه از خواجه بایزید قدس سره العزیز نقل است انسلخت نفسی کما ینسلخ الحیة من جلدها ثم نظرت
تماذا انا هو ما دست ای کانه هو لا انه هو تحقیقا و فرق بین قولنا انا هو و بین قولنا کانه هو

گفته است بیت سر باخته آن ره رود از سجدهٔ غیر او + گر مرد ره او ولی از آتش تا بد
وقتی یکی از اهل طلب دل خود کرد در باطن او فرو خواندند که ای مدعی کذاب دل
را طلب یا مارا بیت یک دو رو دو قرن بدین طریقه + یک یک بر خوان اگر حریفی
ای برادر آنکه گفته اند من متع من النظر لصلی بالاثر آن جای آید که محبوب غیر پذیر بود
اما چون محبوب غیب پذیر بود نظر بر اثر اینجا جفا بود چنانکه گفت بیت چون بود
دیدار یوسف ماحضر + در نباید هیچ پیوند دگر: اصحاب محبت بیش دانند که در عالم
محبت چه است چون یوسف پیغمبر علیه السلام را دید نیز برفت تا چنانکه او را ندید بر دهان
را نیز ندید چون بوی پیراهن یوسف علیه السلام باز آمد دیده نیز باز آمد از این معنی گفته
است بیت هر که او را یوسف گم کرده نیست + گر چه ایمان آورد آورده نیست
حدیث برادر فخر الدین نوشته بود قال النبی صلی الله علیه وسلم خلق الله الخلق
من ظلمة ثم رش علیه من نوره الحکم این حدیث ای برادر خلقت جمله مخلوقات از ظلمت
بود چون رش علیه من نوره شد هر یکی بر قدر قابلیت خود نور اقتباس کرد و منور
شد بر سبیل این معنی تمام مخلوقات ذرات نور جمال الله اند و هر انوری که مخلوقات
راهست مستعار نور جمال نور الله است الله نور السموات والارض اینجا جلوه گری
کند مولانا رومی راست گفت قطعه ماه رویان جهان از حسن ما دیده اند +
ذره ذره دیده اند از حسن و از احسان ما + عاقبت این ماه رویان کاه زرد
میشوند حال و زوال این بود در حضرت سلطان ما + روز شد ای خاکیان
در دیده ها را دکنید + خاک را نور از کجا حسن از کجا ای جان ما + حدیث مسلمانی
دیگر است و مسلمان دیگر همچنین است همه منافقان در ظاهر مسلمان بودند و لیکن
چون مسلمانی نداشتند با کافران برابر آمدند اینست که گفت مثنوی سالکان
اسلام گر آسان بری + هر کسی چون شبلی وا و هم شدی + تا نگردی تو مسلمان

نبشته شده است چنان تشریح نکرده شده است والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب
هفتد هم امام مظفر بدانکه اللهم لا مانع لما اعطیت ابیات چون نیستی تو شد محقق ٭
خیزد همه نعرهٔ انا الحق ٭ اینجاست نهایت طریقت ٭ اینست خلاصهٔ حقیقت + اعادیث
آن برادر جمله مطالعه افتاد قاضی زاهد هم حاضر بود او نیز مطالعه کرد ای برادر هوشیار و
بیدار باش اگر درین تماشاها و نمایشها کسی را الوقت افتد افرأیت من اتخذ الهه هواه
او را پیش آید و در دائرهٔ لا در شده و ربان الا مقید گردد و ربان الادنی کیست آنرا
که ابلیس گویند از وی بشنو چه می گوید بیت عشق هر انگشت نشین بر در من ٭ بگذار درون
هر که ندارد سر من + ای برادر بعد قطع عقبات در تماشای عالم ملکوت بسیار کسان را راه زده
است و ایشان را گمان آنکه مقصود راه یافتیم اینست که گفت رباعی افگنده دلم
رخت بمنزل گاهی + کانجا نبرد بصد دلیل آن راهی ٭ چون من دو هزار عاشق اندر
راهی ٭ بیگانه شدند بر نیامد آهی + اما ارباب همت و اصحاب معرفت این
تحفه را در مکتب ما زاغ البصر و ما طغی درست کرده اند ملک ملکوت ایشان را
کی سیر تواند کرد بمنزل هشتم بعالم قدس که قدمگاه جبرئیل بود سبحان الله
زهی همت یکی در کار آن مهجوران نظر کن و بشنو که در نداء الارواح آورده
است قال وهب ابن منبه رضی الله عنه قرأت فی بعض الکتب ان ابلیس لقی
موسی علیه السلام عند الطور فقال موسی لابلیس بئس ما فعلت اذ لم تسجد لآدم فقال
ابلیس یا ارادت ان ارجع عن دعوی المحبة فاکون فیما لک انی ادعیت محبة فلم
ارد ان اسجد لسواه فاخترت العقوبة علی کذبی و انت ادعیت محبة فقال لک انظر الی
الجبل فان استقر مکانه فسوف ترانی فنظرت ولو غضضت عینیک الرایة اهل محبت
و ذوق را اینجا کارهاست و سرهاست برین نظر است که عین القضاة رحمة الله علیه
می گوید توجه دانی که ابلیس کیست جبرئیل صفتی باید که ذره دیده در کار او نظر کند از همی معنی

خواهد آمد که آسمان زمین بار آن نتوان کشید مگر دل هر آئینه رستم و هم رخش رستم کشد
قوی دل باشد همه را فرو برد اهل فرید نعره زند کار طالب حق اینست دران هیچ باکی
نکند اگرچه غالب آید که مغلوبی بود هلاک نبود و آنچه انوار از جانب زمین ظاهر میگردد
سفلی و ملکی یعنی گذشتن است از سفلی و ملکی و آنچه از جانب آسمان ظاهر میشود علوی
و ملکوتی است یعنی ترقی است از ملک و ملکوت و آنچه آفتاب و ماهتاب را تمام دیده است
آن دل است که منور شده است دوگانه شکرانه بگذارد و از ظلمات بسرعت می گذرد
انشاء الله تعالی کلی بگذرد و صحرای دل اندر گردش تمام شود و روشن پیش آید و آنکه
عمل می کند قوی کار هر دو اند و فوائد آن مشاهده شده است و در ذکر گفتن بنوعی و جهی
تقصیر نبود اگر از ذکر شغل مذکور حاصل گردد دولتی دانند غنیمتی شمرد و ذکر را اصل کار گرسنگی
است هر چند شکم خالی تر ذوق فوائد ذکر غالب تر و ظاهر تر اگر یک روزه طی تواند کرد تقصیر
نکند و از ضعیف شدن قالب نترسد که مضرت نباشد از ان برادر این کار آمده است برادر
فوائد گرسنگی در تحریر و تقریر نیاید و این کار بی گرسنگی دست نه دهد معاینه خواهد کرد آنکه
نبشته بود این زمان مطالعه شرح آداب المریدین طاقت ندارم زاهد را همین پیش آمده
است نزدیک است که هلاک شود ای برادر این زمان مطالعه دیگر است انشاء الله
تعالی بعد ازین مطالعه دیگر خواهد شد و مفهوم دیگر خواهد شد بجزو دیگر تمهید قاعده برسد آنست
انشاء الله تعالی برسد و آنکه نبشته بود خواجه خضر را دیده است که گوئی بالا ایستاده
دوگانه گزارده است و شکرانه گذارد که آن بشارت است که این کار هر آن برادر را
میسر گردد انشاء الله تعالی و آنچه از خوف شر شیطان و مکر نفس نبشته بود اما این
زمان آن برادر درین عالم و درین کار آشنا شد مگر شر شیطان و مکر نفس شناخت انشاء
الله تعالی تشویش نخواهد شد باین همه در تمیز خواهند نهایت کنند و آنکه نبشته بود روح طلبیده
بیاید که در عالم محسوس نیست ای برادر آن ملکوتی است از او بلکه باشد و عقل کجا باشد تخیل

على السنة غيره لم كتمان السر ففى كتمان سر التوحيد والا جل كشفه قيل ان لم تجربون السر فاتبعوه
يحبا بكلم الكسر موئم این حروف است در معنی عزیزی می گوید مثنوی او دلیل تو بس تو
راه جوئی ؛ او زبان تو بس تو یاوه مگوئی * هر چه از گفت گفت مطلق دان ؛ هر چه
او کرد کرده حق دان ؛ خاک او باش یا و شاهی کن ؛ آن او باش هر چه خواهی کن
هر که چون خاک نیست بر در او * گر فرشته است خاک بر سر او * ازینجا معلوم میشود که بعضی
تا اهل فضول بگمان فاسد مباد جهل خود در راه محمدی نمیروند لاجرم ازین حدیث
ابدی نصیب ایشان نه راست رفتن بی راهبر محال است که گفت مثنوی کور
هرگز کی تواند رفت راست * بی عصا کش کور را رفتن خطاست ؛ راه دور است
پر زآفت ای پسر * راهرو را ای بیار در راه بر ؛ در مکتوب آن برادر احادیث
بسیار بود چون این قصه دراز است کی بپایان رسد حیث شب رفت و حدیث
ما بپایان نرسید * شب را چه گنه حدیث ما بود دراز * بدین مقدار که نبشته شده است
ان شاء الله تعالی غرض حاصل خواهد شد چنانکه گفته است هر جا که کس است یک حرف
بس است والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب شانزدهم برادر اعز امام
مظفر سلام دعا از فقیر حقیر شرف منیری مطالعه کند و مقرر آن برادر گردد خاطر بجانب
آن برادر متعلق بود نباید که در کار آن برادر خللی افتد مانعی و صارفی در میان آید
چون مکتوب آن برادر بکیفیت و منشرح رسید مطالعه افتاد بحمد الله همه بخیر بود و همه
موافق خاطر این فقیر بود و احادیث که در باب شنیده و دیده و نبشته بود همه مقدمات
و معانی بر سنن و طریق روندگان و سالکان بود بحمد علی ذلک امید است که کار های
آن برادر درین راه راست رود و روز بروز فزید گردد اما روندهٔ این راه را انواع امتحانات
بود که از کشف و کرامات خوانند و انداز آن عصمت و زنار همت خود سر باز اغ البصر باطنی
فرا موش نکند و راه دیگر ذکر بر آن برادر گشاده اند آنکه لمحه عجائب و غرائب از عالم ملکوت پدید آید

حضرت کانجا همه شاهان گدا دیدم ؛ تجلی کرد نور قدس در من ز دیدهٔ باطن + نظر در هرچه می‌کردم همه عالم خدا دیدم ؛ نه من بی او نه او بی من خود او را من و چون گویم + که دین هر یکی گویان دو گفتن نا روا دیدم ؛ انا الحق گفتم آنجا من طفیلی شد همه گویم ؛ ولی با آن همه خود را طفیلی مصطفی دیدم ؛ مگو با من چه دین داری خوشم با دین توحیدش همه دین بر صواب آمد دگر دینها خطا دیدم ؛ حدیث ای برادر هر چند از فیض رحمتی وسعت کل شی صب در حق خویش بیشتر بینی عجز و نیاز و خواری اضعاف و مضاعف بیش کنی در همه از انجا بینی ؛ از کار خویش بیت هر هدیه که داری ای تو درویش ؛ آن هدیهٔ حق شمر نه از خویش ؛ تا سلامت بگذری و زخم نخوری عزیزی دیگر گوید بیت عزت چو درنا شاید نی هیچ شک ای سالک ؛ در کون و مکان ما را جز خوار نباید دید ؛ دیگر نیز گفته است رباعی هر کس که ذلیل کرد خود را + اندر نظرش همو خلیل است + عاشق ز برای عز معشوق ؛ در دنیی و آخرت ذلیل است + حدیث یک شرط این کار قناعت است هر کرا قناعت نبود او را در بازار باید رفت و او را با این حدیث چه کار قناعت ملکی است که از و ملکی بیشتر نه چنانکه گفته اند رباعی هیچ کس را در جهان بجز دو بر ؛ از قناعت نیست ملکی بیشتر ؛ هر که در راه قناعت مرد شد ؛ ملک دنیا بر دل او سرد شد + حدیث رعایت حقوق بر قدر و امکان شرط است تا بسلامت بگذری تا در طور عقل است راست رفتن است و راست گفتن است و در راست رفتن بی شبهه فزید بود نه نقصان نه هر که راه راست میرود بمنزل میرسد از نجاست که گفت قطعه هر که در راه محمد ره نیافت تا ابد گردی ازین درگه نیافت + دولت انجا جو و دین آنجا طلب مرجع اهل یقین انجا طلب ای برادر انچه از بعضی منقول است از سکر و غلبه خیز می افتاده است ایشان در آن معذور اند اما پسندیده روش میان این طایفه انیست میگوید

بیت دیگر بسر وگردد زمانه تا خورده ؛ نرسی بر در سراپرده + ای برادر این همه که
یا سالک میرود برای برداشتن غیر میرود از میان تا روز بروز پخته تر گردد نه بهر هلاک
وی خاطر جمع دارد رباعی در محبت تا که غیری با هست ؛ در درون کعبه دیر ماندست
چون نماند در دل از اغیار نام ؛ پرده از محبوب برخیزد تمام ؛ اینجا ترا رسد که بنظر
با وی غیر کجا غیر مجازی خواسته ام نه حقیقی حدیث ای برادر مکاشفات را نهایت
نیست چون از عالم بی نهایت است در تحریر چون گنجد و در عبارت چون آید
چنانکه گفت رباعی شرح دادن حال عاشق جاودان ؛ از عبارت برتر است
وز بیان گر زبان گردد و گیتی سالها ؛ هم نیارد داد شرح این حالها ؛ حدیث
ای برادر هر چند از دریای بی نهایت خوردن و فرو بردن و لب پاک کردن دشوار است
دشوار تر است کوه ها در عدم شوند بیچاره آدمی که باشد ولیکن چون بدر شد دریا قطره
بود از نجاست که گفته است امام شبلی رحمة الله علیه زبی روئی بحرا چون مست شد
تشنه تر شد هر چند خورد تو انذا نیست که گفته بیت مست مستم مرا شراب وهید
خرقه و سجده ام بآب دهید بیت دیگر گر محبت ذره پیدا شود + کوه از نیز وی
او دریا شود ؛ حدیث چون کسی با بلا خو گرفت بلا عیش گشت بدین جهت میتوانند
که در دریا فرو برد و از جای بجنبد از نجاست که گفت بیت هر بلائی که جان نماید از دو
از یکی در هزار شاید از و حدیث برادر راه توحید که دین مردانست دریای
محیط است آنجا علم و عقل غرقند نشستن از کجا و گفتن از کجا هر دو هر که درین دریا
افتاد در عالم حیرت افتاده است که گفت فرد قطرهٔ کو غرقه دریا بود + هر دو کونش
خبر دا سود ابود + عزیزی دیگر خوش گفته است قطعه شبی در خود نگه کردم جمال کبریا دیدم
بیا از خود چون بخود رفتم همه ملک بقا دیدم ؛ مرا در عالم ناسوت چشم عقل بود انگه ؛ چو
در لاهوت پیوستم چگویم نا چها دیدم + محیطی یافتم گردی یکی قطره است نفس کل + شدم در

بالتوحید فضلا اولی من احیاء غیره چگونه که لب بر نه نهد بیت زمستی گر بگوید رمز عشقش خرابیش
در شریعت دار باشد حدیث ای برادر آنچه اهل ذکر گفته‌اند درین باب این ست
که ان اول ما ذکر الله به نفسه هو انا فذکره علی الحقیقة انا و باقی الاذکار کلها بل جمیع کلام
العالم حتی صوت الحیوانات صدی لتلک الکلمة اعنی انا فما دام الذاکر یسمع من
باطنه لا اله الا الله او هو او انت او اسم کان فهو بعد یسمع من الصدی فاذا سمع لنداء
یقدر علی دفعه فهو الذاکر الحقیقی اما آنچه می شنوند حق تعالی سالک را نطق تن او مرو
بلکه نطق جمیع جمادات و نباتات و حیوانات را اینجا به بیند اگر می شنود از ایشان
همان ذکرے که خود می گوید پس آن ذکر صدا بود مر ذکر او را و این کشف
خیالے بود نه حقیقی و اگر می شنود از ایشان ذکرے که مخصوص است بهر چیز
پس آن کشف صحیح بود و حقیقی بود برین دو اصل تامل کنند این قسم که
نبشته بود جمله حل خواهد شد ان شاء الله تعالی حدیث اے برادر آنچه از خمخانه
وحدت ترا می خورانند قدح قدح خوش خوش مے خور و بهستی مکن بشنو
که چه می گوید رباعی بر بند زبان که عاشقانش + در عشق نمی خرند گفتار
دیدی که بسکر عشق رمزی + حلاج بگفت و رفت بر دار + هر کرا آن آفتاب اینجا
بتافت + آنچه آنجا وعده بود اینجا بتافت + آنچه می خوری خوش باد و خوش
تر باد و مبارک باد هر روز تشنه تر باد بیت هست دریای محبت بے کنار
لاجرم یک تشنگی شد صد هزار اینجا کار بر قدر همت است هر چند که همت بلند تر
تشنه تر هر که صاحب همت آمد عرش را همچو خورشید از بلندی فرو شد بیت هر کرا نه
همت درین راه آمده است + گر گدائی میکند شاه آمده است + حدیث بار زحمت باید کشید
و بنده را چاره نیست در شهر لطف بر تر زده باید شد و اگر نه خام ماند آخر کار سالک این
ست نه تنها ترا است بیت تا نکردی نقطه ردای پسر + کی توان خواندن ترا مرد ای پسر

من کدامی خانقاه ❊ ساقیا باده بده آتش بزن پشمینه را حدیث اجزای که شرح
مشارق نوشته بود آن مقدار که بیاض سواد بود مطالعه کرده شد موافق خاطر بود
معانی بسیار دارد از هر نوعی و جنسی و حالی در ان مشغول کننده است هو شدار
سور اکار با معلوم افتاد است علم را در گوشه نهد عاقبت بخیر باد بسم الله الرحمن
الرحیم **مکتوب سیزدهم** برادر عزیز امام مولانا مظفر سلام و دعا از کاتب
حروف شرف منیری مطالعه کند غرض آنکه پیش ازین مکتوب فرستاده شد و در ان
تاکید بسیار کرده مع ❊ لکن تاکید دیگر کرده میشود از و تاکید بسیار وارد در حق حضرت
رسالت پناه صلی الله علیه وسلم در قصه زید و زینب حق تعالی اخبار کرده است
وتخشی الناس والله احق ان تخشاه هارون پیغمبر علیه السلام با جلالت نبوت گفته
است فلا تشمت بی الاعداء و مریم مادر عیسی پیغمبر در زادن فرزند بی شوهر گفته
است یا لیتنی مت قبل هذا وکنت نسیا منسیا والسلام لا حول ولا قوة الا بالله
بسم الله الرحمن الرحیم **مکتوب چهاردهم** مکتوب آن برادر رسید مطالعه کرده شد غوغا و
شور هر چه باشد خبر فرو بردن در دیغ تا زدن راه نیست تا غزنوی گفته است انا الحق
گفتن منصور از ناگنجانی بود هر آئینه حوصله چون وسیع بود در وی همه بگنجد و اگر تنگ بود
نگنجد بیرون افتد این نکته درین باب اصلی قویست خاطر جمع دارد حقتعالی مبارک
گرداند والسلام بسم الله الرحمن الرحیم **مکتوب پانزدهم** برادر اعز مولانا مظفر
سلام و دعا از کاتب حروف شرف منیری مطالعه کند مولانا حمید الدین ناگوری
راست رحمة الله علیه رحمة واسعة **رباعی** گفتگوی بحالت کشف نیست ❊ هر که گوید از و خطا است
حاصل اندر زمان استغراق ❊ شاهد روح جز خدا نبود ❊ چون سالک را ازین آیة که کل من
علیها فان ویبقی وجه ربک ذو الجلال والاکرام کشف شد وحده لا شریک له بروی جلوه
گر دد جز انا بگو دیگر چه آید اما چون شحنه غیرت دار سیاست نصب کرده است آدمی گوید من صحیح

هرچه نوشته بود از هستی همه دلیل فتح باب ست و آنکه نوشته بود این کلمات از مخارج حروف
و اصوات نمی شنوم مخارج حروف و اصوات از عالم ملک ست آنچه تو میشنوی ملکوت
ست این کلمات را در دیوانگی و هستی اثری دیگر بود چون از عالم دیگر است هر آئینه اثر
او دیگر بود آنکه عین القضاة رحمة الله علیه فرموده است که در فنا همه سالکان برابر اند
اما در بقا متفاوت فنا بمنزله مرگ ست و در مرگ لابد همه برابر اند و بقا بمنزل نزول است نعیم
از موت در قرب حضرت اهل قرب در قرب متفاوت اند آنچه یاد آمد نبشته شد و ملال هم
آور و والده و همشیره و برادران و خواهرزاده فخر الدین و تاج الدین را سلام و دعا برسانند
والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب یازدهم ای برادر سنت الهی جاری برین است
که این آیه متضمن آنست که هو الذی ینزل الغیث من بعد ما قنطوا و گردش احوال موسی
علیه السلام همبرین سنت بوده است اولش در تنور انداختند پس در دریا افگندند پس در
دست دشمن انداختند پس قتل قبطی در دست او راندند پس در غربت افگندند پس ده
سال در شبانی انداختند پس در بادیه خونخوار افگندند شب تاریک بود و ابر سیاه
برخاست و برق و رعد غریدن گرفت و گوسفندان رمیدن گرفت و گرگان در
رسیدند و مهر با فرد گرفته و زن را درد زادن گرفت همه اسباب هلاکی موجود شد
آنگاه موسی صلوات الله علیه در طلب آتش قدم زد گفت انی آنست نارًا ناگاه
علی الفتوح ندا از مقصود و مطلوب در رسید یا موسی انی انا الله برین منوال چون
آن برادر را نظر بر عدم اهلیت خود بر ناشایستگی خود افتاد از خود کار خود
نا امید شد دل بر هلاکی خود نهاد اگر وقت فتوح در رسد در کار کشاده گردد و عجب نبود
مبارک باد والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب دوازدهم احادیث آن
برادر جمله مطالعه کرده شده هر حدیثی شوری و غوغای دیگر داشت تا ازین شور و غوغا بدید آید خود
آید انشاء الله تعالی ختم این کار جمال این بیت بود بیت من کرامی زهد و تقوی

دل من خبری بیان می کند نشانهای مخدوم و آنچه بمن میرسد نوشتن چه حاجت است جواب
نزدیکتر است این معنی ؛ انکه ما صب الله شیأ فی صدری الا و قد صببت فی صدر
ابی بکر و بن صب ازل بدل بود و زبان را خبر نه چون دل مرید را با دل پیر مقابله افتد
بر قدر مقابله از آن دل برین دل صب شود اگرچه نشستن و زبان در میان نبود چه زبان
و این استعداد مرید را بغایت عذر است و آنکه می نویسند می خوانند همه بیک دفعه باز هم
کل من علیها فان تمام شود تا و یبقی وجه ربک جمال نماید ای برادر مقصود جمله طالبان
عالم و سالکان روی زمین همین است و این را عالم وحدت گویند همه جا کثرت است و دوی
ست مگر اینجا اگر از هزار رونده یکی باد و بدین دولت برسد بسیار بود ترا آسان نماید اما
در کار باش تا وقت آید خواجه عطار گوید مثنوی انچه تو گم کرده گر کرده + هست اندر
تو تو خود را پرده + هرچه در توحید مطلق آمده است + آنهمه در تو محقق آمده است
آدم اول سوی هر ذره شتافت ؛ تا وجود او ذره او را نیافت + و آنکه نبشته بود که
صورت صاحب جمال باکمال بین النوم و الیقظه جانب را شناه من الستاده بود ای
برادر در راه سالکان همچنین چیزهای امتحانات حتی لیظهر الصادق عن الکذوب
بسیار است اما چون بر سنت خواجه عالم صلی الله علیه وسلم کار می کنند که مازاغ
البصر و ماطغی سلامت می گذرد تا آن الی ربک المنتهی می رسد بیت خبر وصل تو ام
حرام بادا + حاجت که بخواهیم از خدا بس ؛ و آنکه نبشته بود از رو فقر و غربت حقیقی نحست
می باشد چنانکه کسی را محبوس کرده نماید همچنین مرا مینماید ولی نمیدانند اگر نمیدانند نمیبود
ما الامور مرهونة بمواقیتها سنت الهی جاری برین است و آنکه نبشته بود بعضی وقت مستی
پیدا شود چنین و چنان ترتیب آن زمان نگاه نمیتوانم داشت آن زمان ترتیبها نگاه نمی توان داشت
ترتیب آنکه بود که بست نبود آنکه نبشته بود اقامت فرایض و سنن و مستحبات در وضو و نماز ثابت
وضو و نماز نمیتوانم کرد این نشان محفوظ است علامت سکر است آن نیست خاطر جمع دارد و در کار باشد

و مراتب و منازل سالکانست خاطر جمع دارد که کریمان چون محتاجان را محتاج ایشان
نمانند از کرم نبود اگر ندهند پس هرچه نمیاید دلیل است که خواهند داد تو در کار باش وقت بودن
دیگر است وقت دادن دیگر و آنکه نبشته بود از خودی خود چون خلاص یابم ای برادر اگر از خود
خلاص یابی وحده لاشریک له بود همه روندگان راه را این تمنا تمام است مصرعه
تا بخت کرا بود کرا دارد دوست ؛ آنکه نوشته بود حال غلبه کرد همچنین گمان بردم که
گوئی این سخن کسی می گوید که سبحانی ما اعظم شانی بحروف و صوت نمی شنوم اینجا ای
برادر حروف و صوت چه کند جواب این مسئله تمام از خواجه عطار شنو که گفته است اگر شاید
درختی بگفت اسرار انا الله را چرا نشاید که منصور حلاج بگوید انا الحق را اما آغاز است چون صفا
زیاده خواهد شنید بیت هیچ هستیم نی ندانم یا نیم ؛ چون همه خود اوست آخر من کیم ؛ و آنکه
نبشته بود خبر فرائض و سنن همه تاراج شد لاجرم ؛ مصرع آنجا که سلطان خیمه زد غوغا نماند
عام را ؛ هنوز کار پیش است بیت عشق را امروز و فردائی نبود ؛ کفر و دین اینجا و آنجا
بود ؛ ای برادر سعادت آن مرد است که او را بود و نمانید پس گویند بتخانه و کفر و شرک و بدعتی
اکنون چنگ بر دامن عشق زن که کفر بالطاغوت زن تا بدولت و یؤمن بالله رسی و جمال
ایمان بینی مصرع کافر نشوی عشق خریدار تو نیست ؛ و آنکه نوشته بود در خاطر می گذرد
چه مرید باشد که نام پیر بر زبان آورد نام مخدوم نمی توانم گرفت جواب ازین حدیث فهم خواهم کرد
کلم یفضل ابوبکر بکثرة الصلوة ولا بکثرة الصوم وانما فضل بشیء وقر فی صدره هرچه ابوبکر
را بود از همین بود دوگانه شکرانه بگذارد ازین کلمات که هیچ بود که ای کافر و ای مشرک و ای
بت پرست و ای زنار دار و ای سگ تو مار انشائی این را در عالم محبت ناز و دلال و کرشمه محبوب
گویند یا محب این طایفه را در شنیدن این کلمات آن ذوق است که در تحریر نیاید بیت لم تدر
لم یدر بیت گه ناز و گه کرشمه گه خشم و گه عتاب ؛ سگین لم چرا نشود زین همه خراب ؛ آنکه نوشته
بود در باب نشانه که هرچه در مکتوبات باید خواهد همه در نشانه فرو خواندم گوئی این نشانه درویش

مطالب اندرا ینمعنی گفته اند مثنوی صد هزاران راز در موی نهند ⁂ درویش از عشق
خود شوری نهند ⁂ ذره ذره عاشقانت در هوا ⁂ پر شده از پرتو عشق خدا ⁂
جمله ذرات پیدا و نهان + نقطهٔ عشق اند در هر دو جهان + بسم الله الرحمن الرحیم
مکتوب دهم ابیات دوئی را نیست ره در حضرت تو ⁂ همه عالم توئی و قدرت
تو + وجود کون ظل حضرت تست ⁂ همه آثار صنع و قدرت تست ⁂ آنکه نوشته
بود کفر و شرک بت و زنار می گفتند و نمی دانستم که چیست اکنون دانستم که چیست
این ترا فتوحی بس بزرگ پدید آمده اگر ترا بنموده اند انشاء الله تعالی
بعد ازین جمال خود ایمان بینی اینست که گفت بیت کفر اندر خور خود قاعدهٔ
ایمانست + آسان آسان بکافری نتوان رفت آنکه روزی بزرگی نماز میکرد
وقت شروع گفت کافر شدم و زنار بر خود بستم الله اکبر این فهم کرده است فلا انی
بری مما تشرکون حاصل نشود جمال انی وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض
حنیفا جلوه ننماید و تا هر رشته واعتصموا بحبل الله جمیعا زنار باطن نگردد و زنار
گیرکی هرگز شکسته نشود این فهم نیز از عالم بصیرت است دلیل آنکه از انطرف
نصیبی پدید آید دل خوش دار و در کار باش تا مزید پذیرد آنکه نبشته بود مرا فری نیماید
که کفر این زنار چیست همچنین می بینم که تا آخر لا اله حاصل نشود جمال الا الله هرگز جلوه
ننماید این نظر نیز از جملهٔ سرّ این راه است و دقایق این کار هر چند دل بصفا تر
نظرها صفاتر و آنکه نوشته بود که این فهم نیز می کنم که بعضی معنی را که بزرگان ذکر می کنند
زلف و خال و کفر و بت و زنار و صورت ضرورت آن معنی خبر بدین عبارت نیاید ای
برادر اصحاب سلوک را چند معنی پیش می آید و آنهمه از عالم ملکوت است چون خواهند که
درین عالم در عبارت آرند خبر بعبارت کفر و شرک و زنار و بت درست نیاید و این خاصهٔ ارباب
بصیرت است ⁂ زبان گویان را انجا راه نیست هر چه می نماید از احوال و معنی صادقان

گفته اند من کان فناءه لله کان بقاءه بالله بیت باسوز درآئی روشنائی آیدت
بافقر درآئی بادشاهی آیدت ❊ فائده قول بیشتر علماء شریعت و متکلمان اسلام
آنست که روح جسم لطیف است درآیند در جسم کثیف و آن تن مردم است و
دلیل برین قول و آیات قرآن و اخبار پیغمبر صلی الله علیه وسلم الا آنکه کیفیت جسم لطیف
ماندایم که حقتعالی مارا بدان خبر نه کرده است ولیکن در کتابی که آنرا اقلیم الاسلام
نام است آورده است که خواص بدان مخصوص باشند و برایشان واجب است که
با غیر که اهل نباشد نگویند که موجب فتنه شود بسبب قصور فهمها و پوشیدن پیغمبر صلی الله
علیه وسلم مر روح را ازین قسم است اما او را مکشوف بوده که هر که روح را نشناسد خود
را نشناسد و هر که خود را نشناسد پروردگار خود را چگونه شناسد بعض اولیا و اصفیا و
علما و حکما را نیز مکشوف است و نگوید و ساکت باشد از آنکه حضرت رسالت صلی الله
علیه وسلم ساکت بود نگاهداشت آداب شریعت بیت شانی زبان از قیبان راز را
که تا راز سلطان نگویند باز ❊ فائده بزرگان گفته اند که وه احد را حضرت رسالت
صلی الله علیه وسلم در حق او فرمود احد جبل یحبنا و نحبه فردا بیراهن سنگی از ظاهر و
برکشند و بصورت آدمی در صفت صدیقان بایستانند که صفت صدیقان درونهٔ ایشان
بود لاجرم همبران صورتش گردانند اینجا می آید که کسی گوید که کوه احد جماد است و از جماد محبت
و عداوت درست نیاید که دانستن محبت و عداوت لازمه حیات ست جواب آنست
احد جبل یحبنا و نحبه این اخبار است از صاحب دل یعنی از حضرت رسالت صلی الله
علیه وسلم و اصحاب قلوب از جماد خبری دانند و شنوند که دیگران را از آن خبر نباشد ع محجوب را ز هیچ حرامی
نصیب نیست تا آورده که اهل کشف از تسبیح جمله اشیا آگاه اند و در تسبیح یسبح لله ما فی السموات و ما
فی الارض سماعها دارند آنست که گفت بیت پیش تو این سنگ ریزه ساکت است پیش ما فصیح
و قانت است ❊ در قصهٔ انبیا علیهم السلام در ذکر مهر سلیمان علیه السلام آورده است که کل عالم با جزاء خود بر خالق خود عاشق اند

ای خواننده خدای را بعادت — دوری ز حقیقت شهادت
تا کی بزبان خدا پرستی — این نیست اگر هوا پرستی
توحید نه کار آب و خاک است — آن در دل صاف جان پاک است
خود را بر کاب رهبری بند — تا باز رهاندت ازین بند

مکتوب تجلی برده است حضرت چون می رفت این رقعه نوشته آمده والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب سیوم حدیث این بار مکتوب آن برادر در طرز دیگر بود و ذوقی دیگر داشت علامت فتح باب می نماید مبارک باد چون کار بفضل است نه باستحقاق این چه عجب است سحرهٔ فرعون بامداد در سحر و ساحری غرق برخاسته در قهر تکذیب موسی علیه السلام کمر بسته و بعزت آن ملعون که بعزة فرعون انا لنحن الغالبون سوگند خورده ساعتی نگذشته بود که تاج معرفت بر سر ایشان نهاده و بر تخت توحید نشانده و عارفان حضرت خود گردانیده تا همت از دنیا و آخرت یکبارگی در گذشته و ندا در عالم داده که والله خیر وابقی اینست که گفت روی را که خدا آراید گردست مشاطه نرسد شاید اگر نفس کافران برآورد زبون او گرداند و از حیات هستی که عارفان آنرا مرگ محض است نگذارند و بحیات حقیقی که ابدیست زنده گردانند چون تعرض نشاء صفت اوست دور نبود بل احیاء عند ربهم اشارت بهمین حیاتیست قطعه

ما چون زده ایم اول درین کاخ فنا — باز بر آخر بران و حیی که اول بده
جان ز ما برگیر ز ما را با دم خود زنده دار — چیست میر هنگ اجل بر ما موکل آمده

گویند بزرگی بعد از مرگ بخندید گفتند عجب خندیدن بعد از مرگ گفت عجب از کسانیکه دوستان خدا را مرده دانند بخدا ای که من زنده ام و همه دوستان خدای زنده اند و این حدیث همدرین معنی است الا ان اولیاء الله لا یموتون ولکن ینتقلون من دار الی دار و همچنین هر که علایق این عالم فانی را از خود قطع کند و کوشش او بعالم قدس افتد در رتبهٔ محبت حق جل و علا گردد ظاهر حیات او باطل نه گردد بلکه این حیات محسوس او را محض مرگ نماید نخست آن حیات اینست معنی آنکه

وہجر ہمہ یکسان ست اگر فرق می کند ناقص بود زیرا کہ ادر انظر بمراد محبوب بود نہ بمراد
خود تا عزیزے می گوید اگر عاشق در بر آمد کار خود کوشد ہرگز خلعت وصل نپوشد
عاشق را باید کہ ہمت در بر آمدن مراد معشوق بود پس عزیز دیگری گوید آنکہ محبوب را
برای خود دوست دارد یا خود را برای او دوست دارد مخلص نیست زیرا کہ خودی
او را در نظر است آنرا کہ خودی در نظر بود او را در عالم اخلاص چہ خبر بود در ظاہر اخلاص
او را تعظیماً لحقہ دوست داشتن و خود را بکلی نابود پنداشتن است حاصل الامر تا
از تو در تو خبری باقیست ذکر اخلاص و ریا قیست آن برادر او دل قوی دارد و ہمت
بلند دارد و امیدی صادق کہ ظہور این دولت از محلی مہیا شد کہ عقول ملکی و بشری
و ادرک آن عاجز اند نہ بینی کہ مردی بمزدوری حضرت شعیب پیغمبر علیہ السلام راضی شد
از برای تزوج صالحہ دہ سال شبانی کردہ و در طلب آتش قدم زدہ نور قدم در نظر آمد
تا گفت انی آنست من جانب الطور نارا و ناگاہ مبشر عنایت با خلعت نبوت و ارایہ
رسالت در رسیدہ این را عقل ادراک کجا کند عاقبت و خاتمت بخیر باد و السلام

بسم اللہ الرحمن الرحیم مکتوب ہشتم امام مظفر بعد از سلام و دعا این
ابیات مطالعہ کند مثنویات اوصاف ذمیمہ چون بدل شد ❊ ہر عقدہ کہ در
تو بود حل شد ❊ چون ہستی تو شد محقق ❊ تیز زدہ ہمہ نعرۂ انا الحق ❊ اینجاست
نہایت طریقت اینست خلاصۂ حقیقت ✦ دیگرے گوید بیت ہر کرا آن
آفتاب اینجا بتافت ✦ انچہ آنجا وعدہ بود اینجا بیافت ❊ اینک مسلمانی
اینک مسلمات اینک ایمان اینک مومن اینک توحید اینک موحد کار بر آمدہ
مطلوب در بر آمدہ این کوس دولت بر در او زدہ انا لک شئت ام ابیت
انت لی سنت ام ابیت اینست کہ گفت بیت رویت اینست وچنین باشد
وصال ❊ دوستان را با جمال ذو الجلال ❊ دیگر بشنو آنکہ گفت مثنویات

درین هر دو کاف خطاب آن برقی و لست اصحاب خلوت را ازین نوع بسیار باشد زاهد
سخت تر ازین بوده است ازین زبان گذشته است هرچه نصیب و خط تو از کال
تو ساقط گشته نماند مگر حق خالصاً لله گشته تا نصیبی و خطی باقی ست خالصاً لله در
در باقی است خواجه جنید رحمة الله علیه را پرسیدند چه گوئی در حق کسی که از کونین
گذشته بود و نمانده باشد او را در ملک نگردد خسته خرمائی گفت و المکاتب
عبد ما بقی علیه درهم الغرض هرچه در راه پیش آید بر آن شکر و هرچند نعمت و
کرامت گوناگون بود خاطر جمع دار و هرچه می بینید یا می شنود همه نشان و علامت
بر اصل است در کار خود جد و جهد باید نمود بنده را همین است الفضل لمن فضله
الله لا بالعمل و لا بالجوهر با این همه از عمل و بندگی چاره نیست چنانکه از مرگ چاره نیست
پیش ازین جواب مکتوبات نیز همه نوشته شده است مطالعه خواهد کرد بسم الله الرحمن الرحیم
مکتوب هفتم برادر اعز امام مظفر سلام و دعا از کاتب شرف منیری مطالعه کنند
غرض آنکه مکتوب آن برادر رسید دران نوشته بود که حجاب ها همین وجود است
همچنین آنکه گفت شعر اذا قلت ما اذنبت قالت مجیبة • وجودک ذنب لا یقاس
بها ذنب تمام گفته است اگرچه حجاب ها بیعدد است ولیکن همه را اصل همین ست
و همه مبنی برین است خواجه عطار رحمة الله علیه همین گفت بیت الخ تو گم کرده
کج کرده ای هست اندر تو تو خود را پرده ای • هر که هست پرده خود شده است و
در پرده خود محجوب مانده اگر این پرده برخاست همه پرده ها برخاست ازینجا ست
که می گویند دوستی او از دشمنی خود خیزد هر که دشمن خود نیست در محبت او صادق
نیست تا می گویند در عرصات قیامت چون علم عشاق نصب کنند بعضی خواص حضرت
را ادب کنند و گویند شما او را برای خود دوست داشتید و درین عالم آنکه نظر بر خود دارد
محجوب بود و از نمایه و نه رسد و آنکه او را برای او دوست دارد هیبت آدر و قبول و صل

در راه رفتگان ست ای برادر شکسته هیچ قیمت ندارد مگر دل هر چند شکسته‌تر باقیمت
تر موسی علیه السلام در مناجات خود گفت الهی این اطلبک فرمان شد انا عند المنکسرة
قلوبهم لاجلی العلم علمان علم باللسان وعلم بالقلب وعلم است که از دل است
دعالم وعارف اوست که علم اولین وآخرین درو مکنون است هر چند دل صفاتر
ومنورتر مفهوم او دقیق ولطیف‌تر است اینست معنی آن حدیث من عمل بما علم
ورثه الله علم ما لم یعلم خاطر جمع دارد وهمه نشان راست است ودر کار بود کل
باختن کل یافتن است هر که کل باخت کل یافت لا یصل الی الکل الا من انقطع عن
الکل وآنچه که میشود همه درین باب ترغیب ست ترک کل وبشارت است که درین
کار توفیق یابد انشاء الله تعالی بوقت کار موقوف است بعجلت بر نمی آید که هر چیز را
حالی ووقتی است که بدان وقت راست آید واین کار نتیجه وثمرهٔ کمال عشق است که
او را منع وعطا ورد وقبول ورحمت ولعنت یکی گردد هذا الکمال فی العشق لیس وانا
کمال تا فرق می کند ناقص است کمال آنجاست که فرق نماند برین معنی ست که کسی در باب
آن مهجور ومردود می گوید مثنویات از حالم اگر عالمیان بیخبر اند ؛ از حال من آن
به که تو حالم دانی ؛ هجران تو خوشتر از وصال دگران ؛ منکر شدنت به که رضای
دگران گویند ازین لعنت او را چندین فخر است که دیگر انرا بر رحمت کسی او را گفت
این گلیم سیاه لعنت چرا از دوش نمی‌اندازی گفت بیت نی فروشم گلیم می نفروشم
گر به فروشم برهنه مانده شوم ؛ اما این معنی در کارخانه عقل نیست عقل ازین معنی
مفلس مادرزاد است این از عالم عشق است اینجا نشان ازین معنی یابند العشق جنون
الهی کار دیوانگان دیگر است وکار عاقلان دیگر جواب دیگر که در عرضه داشت نوشته بود
اهل این سوال اشارت بر هدایت خاص وارد چنانکه گفت والذین جاهدوا فینا لنهدینهم
سبلنا ودر فاتحه بعضی را چنین پیش می آید چنانکه در ایاک نعبد وایاک نستعین

که نحن اقرب الیه من حبل الورید می گویند هرچه وهم بدان رسد وعقل آنرا صورت کند و
خیال آنرا بگیرد و فهم آنرا دریابد ذات پاک حق سبحانه تعالی ازان منزه و مقدس است
و با این همه از رگ گردن تو بتو نزدیکتر است که قرب مخلوقات بیکدیگر جز مجازی که بعد
را در و مدخل بود بصورت یا بمعنی و قرب حقیقی آن بود که بهیچ وجه از وجوه قابل بعد
نبود دانسته که گفته است بیت من او نشوم ولیک بی او نبوم ۞ والله که نیم یقین نیم بنیست
آنکه گفته اند نظم ای در طلب گره گشائی مرده ۞ با وصل نزاد از جدائی مرده ۞ ای
بر لب بحر تشنه در خاک شده ۞ وی بر سر گنج از گدائی مرده ۞ ازین تقریر جمله معلوم
گشت که نفس کافر راه ۞ گرفته است پس طالب را هرچه افتاده است النفس کافر بنا
است و بدانچه این نفس کافر از راه برخیزد بر طالب فرض عین است بحکم حال زین
چه کعبه و چه بتخانه و چه دستار و چه زنار و چه صومعه و چه خرابات هرچه مثل این شود
ازینجا بوده است اهل عادت و غفلت را ازین چه خبر گفته ایشانست نظم در
بتکده گر خیال معشوقه ماست ۞ رفتن بطواف کعبه از عقل خطاست ۞ گر کعبه از و بوی
ندارد کنش است ۞ با بوی وصال او کنش کعبهٔ ماست ۞ حدیث کار افتادگان دیگر است
و کار اهل عادت و غفلت دیگر هرچه در حق ایشان گفته اند و گویند همه از غفلت و
افلاس خود است و صنعت خداوند با طالبان خود همین رفته است والده و همشیره
و برادران خود را دعا کاتب رسانند عاقبت و خاتمه بخیر باد آمین بسم الله الرحمن الرحیم
مکتوب ششم مولانا مظفر برادر چون گورخانه شدند بدانند که گور بی مرگ نبود
امید است که سوتو آتبل ان تموتوا جمال خود نماید سر بات فقد قامت قیامته نقد گردد و انجا
درین قیامت ست کشف شود نزدیک این طایفه غربت حقیقی نیست که در شهر خود غریب
گردد آن غربت عالمی را هست این غریب نبود مگر سالک راست از در آشنائی بیگانه از
قرابت بی قرابت و از شهر بی شهر و از خلق بی خلق و از کس بی کس این روش زندگان است

فیه زیراکه بقاء وارد مع المنافی محال بود ازینجا این مسئله تمام حل خواهد شد حدیث ای برادر در تن
اما الاسلام فاذا ابا السیف ای یعنی است که زنار نبند آنیده است طالبان را گفتند
اسلام ظاهر با کفر باطن نفاق بود و نفاق بدتر از کفر است بدین معنی مغلوب گشتند
زنار در میان بستند بحکم حال نه بحکم اعتقاد و این نه کنند نگاهدارد تا درین مقام غلط
نخورد و بعده یا تیغ پیش آورد و نست یا نگاه ومن یخرج من بیته مهاجرا الی الله و رسوله ثم
یدرکه الموت فقد وقع اجره علی الله نقد شد ومن قتلته فانا دیته حاصل گشت دیا بر عجز و
بیچارگی طالب بخشید نست و غالب آنیست آنگاه او را از میان برداشتن است و جمال
توحید بدو کشف کردن است وحده لا شریک له دولت ابد الآباد بیت لطفی بکن
از کرم ز راهم بردار + تا زحمت من ز راه تو کم گردد + ای برادر اگرچه حجاب از حد بیرون
است اما از روی تحقیق همین نفس کافر است که راه به گرفته است و همه طالبان و
سالکان عالم از دست کافر خون خورده اند و خورند و خواهند خورد و چه کنند
الی الشیران یکون لصاحب النفس الیه سبیلا و چون سلطان العارفین قدس الله
سره العزیز در میان مناجات خود می گفت الهی کیف الطریق الیک جواب آمد
دع نفسک و تعال بیت ازین کافر که ما را در نهاد است ÷ مسلمان در جهان
کمتر فتاد است + ای برادر چندین مجاهدات و ریاضات که وضع کرده اند و تنهائی
و گرسنگی و تشنگی نهاده اند مقصود ازان برداشتن این نفس کافر است از
راه که تا این نفس کافر از راه بر نخیزد بیچاره طالب بمطلوب نرسد و جمال لا اله الا الله
نه بیند ازینجاست که درویشان گویند مصرع یک قدم بر نفس خود نه وان دگر در
کوی دوست ÷ و نه بینی چون بفضل الله تعالی و توفیقه این نفس کافر را از راه
بر داشتند همه این گفتند رباعی معشوقه عیان بود نمی دانستم ÷ با من بمیان بود
نمی دانستم گفتم بطلب مگر بجائی برسم ÷ خود تفرقه آن بود نمی دانستم ÷ اهل اشارت درین آیه

بسیار چون ارم دران کوشش که این نفس کافر را چون بر دارم که راه بحق سبحانه وتعالی را بیابم که نه در آسمان نه در زمین نه در مغرب است نه در مشرق است حق سبحانه تعالی در درون تست اول از قرآن بشنو سنریهم آیاتنا فی الآفاق و فی انفسکم افلا تبصرون پس ازین طایفه بشنو که گفته اند رباعی

ای آنکه همیشه در جهان می پوئی ⁂ این سعی ترا چه سود دارد گوئی
چیزی که تو جوئی نشان او ئی ⁂ با تست همی تو جای دیگر جوئی

و آن حقیقت انسانی است که مظهر و آینه سر حقیقت و الوهیت است اینست که گفته اند مثنوی تا نیامد جان آدم آشکار + ره ندانستند سوی کردگار + ره پدید آمد چو آدم شد پدید + زو کلید هردو عالم شد پدید + تشنه از دریا جدائی می کند + بر سر گنجی گدائی می کند + و معلوم است که یک عالم پر فرشته مقدس و مطهر خاک تیره را چون سجده کنند خاک ملوث و مظلم خلیفه چون بود ان الله خلق آدم علی صورته چون کشف شود این همه گردد و تنبیهی ذوقی

گنج خود در فرجانش پست کرد ⁂ تا کسی اینجا نیارد دست کرد
آسمان و عرش و عنصر چیست پوست ⁂ خاک الحق جمله را مغز نکوست

رباعی دل پادشه است یگانه در ملک وجود + نقدست یقین ز گنجهای معبود + دل کعبه سیاحت ست در راه صفا + در عالم دل در آئی گر خواهی سود + حق سبحانه تعالی این دولت آن برادر را میسر گرداناد و توفیق رفیق کناد بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب پنجم بیت صوفی نشود صافی تا درنکشد جامی + بسیار سفر باید تا پخته شود خامی + ای برادر آن معنی و احوال که بر آن برادر میگذارد در آغاز سوز اگر ملازم وقت او شود خام بماند و پخته نگردد و نمودن و ربودن دو حال مختلف صفات باید تا پرورده و پخته گردد چنانچه میوه ها را تا دو حال مختلف نبود پخته نگردد گاه آفتاب گاه سایه گه قبض گه بسط و گه جمع و گه تفرقه و گه غیبت و گه حضور و کان دو کان نعمت لا نیست دگر دارد در دل آغاز است هنوز تا قیام صفات بشریت باست و صفات بشریت منافی در حقایق است پس تا صفات بشریت باقی بود دارد در القا بود

پدید ÷ کی شود لیلی اینجا تو ÷ پدید ÷ گر به چشم من ببینی روی او ÷ تو تماشا سازی ز نهان که
گوئی او ÷ والسلام بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب چهارم در جواب عرضه داشت
امام مظفر سلام خواند بیت اصل همه عاشقی ز دیدار افتاد ÷ چون دیده بدید ا
کار افتاد ÷ بحمد الله هر چه آن برادر می بیند یا می شنود همه علامات صحت کار و فتح
بابست خاطر جمع دارد از مجاهده و مکابده بهزیمت نشود و دشوار نشمارد که رنج و مشقت
طالب را بر مقدار مطلوب است نظر آنجا دارد تا قبض و حزن به بسط و فرح بدل گردد و رنج
و مشقت بروح راحت نماید بیت رایگان رخ نمی نماید یار ÷ گل نیابد مگر گزیده خار
والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا تمام است جواب دیگر فیض واجب الوجود از هیچ
وجود ممکن ممنوع نیست در حقی وسعت کل شیء عبارت ازین است و اگر تقصیری
میرود از جهت ناقابلیت خود است تا آئینه بی جلا بود صورت در وی کی پدید آید
بیت سعدی حجاب نیست تو آئینه صاف دار ÷ زنگار خورده کی نماید جمال
دوست ÷ جواب دیگر انیست اگر واردات غیبی کسی را مغلوب گرداند و در آن
حال فریاد و شور و حرکات و سکنات غیر معهود از وی در وجود آید معذور بود که
تکلیفات شرع بر عقلا جاریست نه بر دیوانگان العشق جنون الهی ازینجا است
که گویند العشاق لایؤاخذون بما صدر منهم بیت چون بگوید نیست بیهوده سخن
تو سخن بیهوده از مستان مگیر ÷ جواب دیگر کار سالک در حین سلوک صبر و احتیاط است
نه قلق و اضطراب استعداد هر یک جداگانه هست او میداند چون معطی جواد است
و محل قابل بود فیض خود رساند الله اعلم حیث یجعل رسالته هر چند از فضل گوید که ادعونی
ادعونی استجب لکم بنده را آن نیکوتر که ادب نگاه دارد بر عجز خویش سر افگنده و از
ناشایستگی خود شرمنده بیت آنجا که توئی من آمدن نتوانم من ÷ خود چه
کسم که پیش من آئی تو ÷ ای برادر در آن کوش که نماز بسیار چون گذارم و یار و زه

سه معیت که معلوم و مفهوم متکلمان ست وپیرایه حقیقه میرانند و می گویند که حقتعالی با همه
ذرها موجودات بذات خود موجود است اما معیت او نه چون معیت اجسام ست
با اجسام که او جسم نیست و نه چون معیت عرض است با عرض که او عرض نیست و
نه چون معیت جوهر است با جواهر که او جوهر نیست آری ای برادر معیت روح با جسد
مثال معیت حق است با کل کائنات زیرا که روح نه بیرون قالب نه درون قالب
است نه متصل بقالب و نه منفصل بقالب بلکه روح از عالم دیگر است و قالب از عالم
دیگر بر روح عوارض اجسام و اجزا از دخول و خروج و اتصال و انفصال و غیر آن هیچ
نیست و با این همه هیچ ذره از ذرات قالب نیست که نه روح با وی بحقیقت موجود
نیست معیت حق سبحانه تعالی با ذرات عالم هم برین مثال است من عرف نفسه فقد
عرف ربه اشارت برین سر است سوال اینجا وارد می کنند بر ایشان که از ینجا
لازم آید که حقتعالی بذات در همه مواضع قذره هم باشد و این تشنیع و منکر ست جواب
می گویند اتفاق جمله اهل اسلام است که همه انواع نجاسات و قاذورات حق سبحانه تعالی
می آفریند و نگاه میدارد که بی حفظ او بقا محال است و اندرین هیچ عیبی و نقصانی لازم
نمی آید ازین معیت نیز هیچ عیبی لازم نمی آید با آنکه معلوم است فعل بی فاعل و صفت
بی موصوف هرگز نبود دیگر می گویند روح که متصرف است در همه اجزا قالب و موجود است
با همه ذرها قالب و زندگی همه بدوست و با این همه از چیزها که در باطن قالب
است از خون و غیر آن هیچ خللی و نقصانی در طهارت پاکی روح نه بلکه اگر روح هزار سال
با قالب صحبت کند همچنانکه پیش از تعلق بقالب بود پاک و مطهر همچنان باشد و متکلم
معیت ذات احد حقیقی با همه ذرات نامتناهی فهم نتوانست کرد بی تقدیر و تجزی
و تقسیم حلول دانکه لاجرم تاویلی کرد و الله الهادی الی الصواب الرشاد مثنوی
گفت کوکه دیدی آن رخسار را + چشم مجنون باید آن دیدار را + تا نیاید چشم مجنون

رباعی آنرا که چنان نگار دلبر باشد ۰ ادراکجا مراد و رهبر باشد ۰ قصه چه کنم مراد های
کونین ۰ تا یافتن مراد بهتر باشد فایده ای برادر عاشق را خوف و رجا نبود زیرا که خوف
و رجا بماضی و مستقبل تعلق دارد و عاشق را در غرقاب عشق تعلق بماضی و مستقبل نبود
الصوفی ابن وقته همین است فایده ای برادر توئی و منی در عالم ماست و در عالم
محبوب دوئی نیست و منی و توئی نه بعزة الله که حق اوست و برحق اوست و درین
مقام اگر غیر و اثبات بیاید باطل است الا کل شی ما خلا الله باطل سر این معنی است
فایده اذا استنار حقیقة العارف بانوار المعارف اضمحل انیته بهویة الحق سبحانه تعالی
فاستار حقیقته باغلب علی انیته من هویة الحق فلا القول انا الا ان نظره عن انیته رفعت
عند ظهور سطوات هویة الحق علیه فایده از تفسیر لطایف قوله تعالی واذ قلنا
للملائکة اسجدوا لآدم فسجدوا الآیة فالسجود لآدم لا یکون عبادة بعینه ولکن الموافقة
امر الله سبحانه وتعالی فکان سجودهم لآدم عبادة الله لانه کان بامره و تعظیما لآدم
لانه امرهم به تشریفا لشانه فکان ذلک نوع خضوع له ولکن لا یسمی ذلک عبادة
لان حقیقة العبادة نهایة الخضوع وذلک لا یصح لغیره سبحانه وتعالی فایده از تفسیر
لطایف الاشارات [illegible] ان کان فارغا من جمیع الاعمال لا شغل له فی الدنیا
والآخرة فاما من له شغل فی دنیاه او عقبی فاجدر حیث عقبا فلیس له نصیب من خلعة
مولاه وقال اصحاب الدنیا مشغولون بدنیاهم وارباب العقبی مشغولون بعقباهم واهل الله
مشغولون [illegible] من النهی لهم الدنیا والآخرة عن مولاه خیر فایده
از تفسیر لطایف قوله تعالی وانا علی ان نریک ما نعدهم لقادرون الآیة نزلت علی صحة
قدرته تعالی [illegible] قادر علی تعجیل عقوبتهم لم یفعل ذلک فکان دلیلا لصحة القدرة
علی [illegible] بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب سوم در نیت حق سبحانه
وتعالی قوله تعالی [illegible] اهل تصوف این نیت را رابع می گویند خبر ان

آن گنج یقین تر اندرون جانست ÷ و ازینجاست که می گویند ملک با تست و ملکوت با تست
و جبروت با تست و خداوند جل و علی با تست ازینجاست که می گویند حقیقت انسانیت
مظهر آئینه سر الوهیت ست چنانکه گفت مثنوی تا نیامد جان آدم آشکار + ره
ندانستند سوی کردگار + ره پدید آمد چو آدم شد پدید + زو کلید هر دو عالم شد پدید
زیاده ازین نبشتن نتوان که دار سیاست در کار است رباعی زنهار مگوی
بر سر جمع + گر عاشق صادقی تو اسرار + دیدی که بشکر عشق رفری + حلاج مگفت
رفت بر دار + در وقت خویش بدعا یاد آورد والسلام فائده این حدیث در سورهٔ
عنکبوت در زیر این آیه ووصینا الانسان بوالدیه احسانا الی آخره وان جاهداک علی ان تشرک
بی ما لیس لک به علم فلا تطعهما الی مرجعکم فانبئکم بما کنتم تعملون فامر الله تعالی لطاعة الوالدین
فی الواجبات حتما و فی المباحات ندبا و نهاه عن طاعتهما فی المحظورات فایده ای
برادر آنکه در نرگس بنظر نقصان می نگرد آن نقصان اوست صنعت صانع حکیم کامل
است در آفرینش جمله چیزها بیت نقاش چو کامل ست در صنعت خویش + ناقص نبود
هرانچه نگارد او + و چون علم او بر وجود موجودات سابق است هر آئینه ادراک معلومات
کند قبل وجودها چون در علم او نقصان نبود در معلوم او نقصان نبود بیت گر تو خوبی
بسوی زشت بخواری منگر - کاندرین ملک چو طاؤس نگارست مگس فائده ای
برادر آدمی زاده مورچه ایست در خلوات هذا المکان سرگردان مانده می خواهد که از
زبان لطیف بجمله رسد محالست عزیزی گفته است رباعی دردا که غم کوه بکاه افتاد است
معشوق بدل مورچه ماه افتاد است + این واقعه طرفه براه افتاد است + درویش بعشق
پادشاه افتاد است فایده ای برادر عاشق باید که نوعی از انواع معشوق باشد اگر شایسته
لطف بود مراد او بر آید و اگر سزاوار قهر بود مراد معشوق از و بر آید و آنچه مراد معشوق از عاشق
بر آید تمام تر بود والمحب الصادق من یجعل مراده فداء مراده سر همینی است

صاحب جمالی ؛ از اینجا معلوم شد که نتوان دانست که فتحیاب طالب از راه نعمت بود
یا از راه محنت یا از راه عطا باشد یا از راه بلا کان الربوبیة غیر معلولة اوجرت الاحوال
کلها علی العباد علی سنن واحد لاحاطه علم العبد علی الربوبیة والله تعالی لصفاته غیر محاط
بیت هر چه در خلق سوزی و سازیست ؛ اندران مر خدا را رازیست ؛ عاقبت
و خاتمت ما و جمله مومنان بخیر باد آمین یا رب العالمین بسم الله الرحمن الرحیم

مکتوب دوم در جواب عریضه بندگی شیخ مظفر رحمة الله علیه

امام مظفر بدانکه این قسم از معاملات نیست از علم مکاشفات است و علم مکاشفات
در قلم آوردن رخصت نیست اما اینقدر که نویسند اینست موجودات محسوس را عالم
ملک گویند و موجودات معقول را عالم ملکوت گویند و موجودات بالقوه را عالم جبروت
می گویند و هر چه ماورای اینست آنرا عالم لاهوت می گویند و برین عبارت هم گویند
ملک عالم شهادت است و ملکوت عالم غیب است و جبروت عالم غیب غیب است
خداوند عالم جل و علی غیب غیب غیب است بعد تقریر همچنین می کنند که لطافت عالم
ملکوت بغایت لطیف است و لطافت عالم ملکوت هیچ نسبت ندارد با لطافت عالم
جبروت ؛ هیچ نسبت ندارد با لطافت ذات پاک خداوند جل و علی که لطیف لطیف لطیف است
هیچ ذره از ذرات عالم ملک نیست که ملکوت با آن نیست و بران محیط نیست و
هیچ ذره از ذرات ملکوت نیست که جبروت با آن نیست و هیچ ذره از ذرات
ملک و ملکوت و جبروت نیست که خداوند جل و علا با آن نیست و بر آن محیط نیست
از آن آگاه نیست و هو اللطیف الخبیر اوست که لطیف مطلق است چون لطیف مطلق
بود محیط مطلق باشد که هر چند لطافت بیشتر احاطت بیشتر از اینجا فهم میکن و هو معکم
اینما کنتم و نحن اقرب الیه من حبل الورید اینست که گفت رباعی الخبر تو گم کرده
کو گم کرده ؛ هست اندر تو تو خود را پرده ؛ گنجی که فلک برای آن سر گردانست

نقل کرده شد تا خواننده و شنونده را سبب نفع دین گردد والله اعلم بالصواب
بسم الله الرحمن الرحیم مکتوب اول بجانب شیخ مظفر الحمد لله دائما
بیت هر بلا کین قوم را حق داده است ٭ زیر آن گنج کرم بنهاده است ٭ در خبر
است ان اشد البلاء علی الانبیاء ثم علی الاولیاء برادر عزیز مولانا مظفر سلام و دعا
از کاتب حروف مطالعه کند باید که در کار خود مردانه بود و از شدائد امور و از کثرت ابتلا
و امتحان گوناگون که در راه سالک است نباید که در کار قصور و فتور راه یابد هر بلا که
در عصمت الانبیا آورده اند که کار خداوند جل و علا بر یک نمط نیست و نتوان دانست
که اقبال و فتوح حق سبحانه تعالی بنده را از کدام راه پدید آید از راه نعمت یا از راه محنت
یا از راه عطا یا از راه بلا موسی پیغمبر را صلوات الله علیه بعد از زادن او را در تنور
پر آتش افگندند پس در تابوت افگندند پس در دریا انداختند پس در دست دشمن افگندند
پس در دست او موت قبطی راندند پس از خوف کشتن در غربت افگندند پس ده سال
در شبانی افگندند چون بمصر با زن و فرزند روان گردند در بادیه خونخوار افگندند شب
تاریک شده بود ابر تیره بر آمده و برق جستن گرفته گوسفندان رمیدن گرفتند و
گرگان در رسیدند و راه گم کرده و زن را درد زادن گرفت و سرما سخت فرو گرفت
و آتش نه هر چند چقماق میزد هیچ آتش بر نیامد چون از همه وجوه در مانده و عاجز گشت
ناگاه شهاب از غیب پدید آمد که گفت انی آنست نارا چون در طلب آتش آنجا
رسید گل دیگر شگفت که انی انا ربک فاخلع نعلیک انک بالواد المقدس طوی
و انا اخترتک فاستمع لما یوحی موسی علیه السلام در بسط فرح افتاد و بزبان حال
گویان شد اشعار منم این کز قومی بینم وصالی ٭ زهی خوش اتفاقی طرفه حالی
گدائی را ازین بهتر چه باشد ٭ که یابد پیش سلطانی مجالی ٭ هنوزم نیست باور
کین چه حالست ٭ مگر در خواب می بینم خیالی ٭ مگر من در بهشتم زانکه دنیا ٭ ندارد اینچنین

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد للہ رب العالمین و العاقبة للمتقین و الصلوة علی رسوله محمد و آله اجمعین اما بعد
بدانکه این چند مکتوبات مرغوب که به تحریر پیوسته قصه آنست که در مدت بست و پنج
سال شیخ الاسلام مخدوم جهانیان شرف الحق و الشرع و الدین مدام جواب
عرایض شیخ مظفر مرحوم رسال می فرمودند در ذیل بعضی مکتوب مسطور بود که باین
مکتوبات من حل مشکلات و معاملات آن برادر است باید که کسی را ننماید که بخوف
انشاء سر ربوبیت گردد بنابران هر بار مریدان التماس می کردند که انتساخ
کنیم تا سبب استفاده گردد و از کمال رافت کسی را نمی نمود و مهر کرده ارسال
میداشت آن ملاطفات را محرر این مسطور مشاهده کرده موازنه دو دویست و
چند مکتوب دیگر زیاده بود که چون هنگام رحلت شیخ مظفر مرحوم وصیت کرده
که در کفن من دفن کنند به سبب تمامی وصیت جمله در کفن آن نهاده شد
تا آن اسرار پوشیده بآن بزرگوار پوشیده رفت یک ملاطفه مختصر در میان خریطه
مانده بود بخط شیخ الاسلام که بیش این دعاگوست این چند مکتوبات از ان

بعون صانع مکین و مکان فضل خلاق زمن و زمین

رسالہ فیض مقالہ معدن مضامین تصوف عرفان مخزن فلاح و دستگیری

مکتوبات جوابی
حضرت شیخ شرف الدین یحیی منیری قدس سرہ

مع

مکتوبات
حضرت محبوب سبحانی غوث صمدانی سید عبد القادر جیلانی قدس سرہ

حسب تحریک زبدۃ العرفا مفتخر زمن جناب مولانا محمد ابو الحسن خلد مسکن

در مطبع نامی منشی نولکشور واقع کانپور طبع گردید

~~2/50~~

3/-

(1823)

Ahmad Munyari, Sharaf al-Din
ibn Yahya
Maktub[illegible] i javabi-yi
Sharaf [illegible] Yahya Munyari

Ahmad Munyari, Sharaf al-Din
ibn Yahya
Maktubat-i javabi-yi
araf al-Din Yahya Munyari